

**LIETUVOS NUOLATINĖ ATSTOVYBĖ EUROPOS SĄJUNGOJE
PERMANENT REPRESENTATION OF LITHUANIA TO THE EUROPEAN UNION**

Rue Belliard 41-43, 1040 Brussels, Belgium, tel.: + 32 2 771 01 40, faks + 32 2 771 45 97,
e-mail office@eu.mfa.lt, <http://www.eu.mfa.lt>

European Commission
DG for Energy

13 -01-2020 No. (76.3.1.) S76- 29

CONCERNING INFORMATION TRANSMISSION

Please find enclosed the letter No (8.4-26) 3-24 from the Ministry of Energy of the Republic of Lithuania concerning the report on progress on the promotion of the use of energy from renewable source.

ENCL. 82 pages.

Ambassador at large,
Deputy Permanent Representative
of Lithuania to the EU

Simonas Šatūnas

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,

faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Europos Komisijai

2020-01-07 Nr. (8.4-26)3-24

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITOS APIE PAŽANGĄ SKATINANT IR NAUDOJANT ATSINAUJINANČIUS IŠTEKLIUS TEIKIMO

Vadovaujantis 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/ES dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, kurią iš dalies keičiamos direktyvos 2001/77/EB ir 2003/30/EB 22 straipsnio 1 dalimi, teikiame Lietuvos Respublikos 2017 – 2018 metų ataskaitą apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančių išteklių energiją.

PRIDEDAMA. Lietuvos Respublikos ataskaita apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, 80 lapų.

Energetikos viceministras

Rytis Kėvelaitis

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Gedimino pr. 38, LT-01104, Vilnius, LT-01104 Vilnius, Lietuva (2020-01-09 3:44:55 PM)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITOS APIE PAŽANGĄ SKATINANT IR NAUDOJANT ATSINAUJINANČIUS IŠTEKLIUS TEIKIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-01-07 Nr. 3-24
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Tvirtinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Rytis Kėvelaitis, Viceministras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-01-07 09:56:33 (GMT+02:00)
Parašo formatas	Xades-XL
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-01-07 09:56:37 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-A,Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM,2.5.4.97=#1609313838373738333135,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-04-18 7:42:54 AM–2022-04-17 7:42:54 AM
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Ona Bankauskienė, Vyriausioji specialistė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-01-07 10:01:15 (GMT+02:00)
Parašo formatas	Xades-C
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-01-07 10:01:18 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-A,Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM,2.5.4.97=#1609313838373738333135,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-11-27 9:59:38 AM–2021-11-26 9:59:38 AM
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.5.0.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2020-01-09 3:44:55 PM)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2020-01-09 3:44:55 PM atspausdino Lina Sveklaitė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
2019 METŲ ATASKAITA APIE PAŽANGĄ
SKATINANT IR NAUDOJANT
ATSINAUJINANČIUS ENERGIJOS IŠTEKLIUS**

2019 m.

Turinys

Įvadas	3
1. Sektorių ir bendroji dalys bei faktinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas per pastaruosius 2 metus (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas</i>)	4
2. Informacija apie priemones, kurių per pastaruosius 2 metus imtasi ir (arba) planuojama imtis nacionaliniu lygmeniu, siekiant skatinti didesnę atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą atsižvelgiant į indikatyvią trajektoriją, kad būtų pasiekti Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane numatyti atsinaujinančių išteklių energijos rodikliai (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas</i>)	7
2.a. Informacija apie pasiektą pažangą vertinant ir tobulinant administracines procedūras, siekiant pašalinti reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias kliūtis, trukdančias atsinaujinančių išteklių energijos plėtrai (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies e punktas</i>)	40
2.b. Informacija apie priemones, kurių imtasi siekiant užtikrinti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, perdavimą bei skirstymą ir tobulinti sistemą ar taisykles, taikomas padengiant ir pasidalijant su įjungimu į tinklą ir tinklo sustiprinimu susijusias išlaidas (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies f punktas</i>)	44
3. Informacija apie taikomas paramos schemas ir kitas priemones, siekiant skatinti energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, ir Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane nurodytų priemonių įgyvendinimo pažangą (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas</i>)	46
3.1. Informacija apie remiamos elektros energijos paskirstymą galutiniams vartotojams pagal Direktyvos 2003/54/EB 3 straipsnio 6 dalį (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas</i>)	65
4. Informacija, jei taikytina, apie tai, kaip buvo parengtos paramos schemas, kad būtų atsižvelgta į atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo būdus, kurie teikia papildomos naudos, tačiau kurie taip pat gali būti siejami su didesnėmis sąnaudomis, įskaitant biodegalus, pagamintus iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies c punktas</i>)	66
5. Informacija apie energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių kilmės garantijų sistemą ir kaip taikomos sistemos patikimumą ir apsaugą nuo sukčiavimo užtikrinančios priemonės. (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies d punktas</i>)	66
6. Informacija apie biomasės išteklių prieinamumo ir naudojimo energijos tikslais pokyčius per pastaruosius 2 metus (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies g punktas</i>)	69
7. Informacija apie visus prekių kainos ir žemės naudojimo pokyčius per pastaruosius 2 metus, susijusius su padidėjusiu biomasės ir kitų rūšių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies h punktas</i>)	70
8. Informacija apie iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės pagamintų biodegalų plėtojimą ir tokio kuro dalį (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies i punktas</i>)	71

9.	Informacija apie numatomą biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybos poveikį biologinei įvairovei, vandens ištekliams, vandens ir dirvožemio kokybei per pastaruosius 2 metus (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies j punktas</i>)	71
10.	Prognozė kiek sumažėja grynasis išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kai naudojama atsinaujinančių išteklių energija (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies k punktas</i>)	71
11.	Energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių perviršio ir (arba) trūkumo (palyginti su indikatyvia trajektorija), kurį galima perduoti kitoms valstybėms narėms ir (arba) trečiosioms šalims bei gauti iš šių valstybių narių ir šalių, ataskaita (pastarųjų 2 metų) ir prognozė (būsimų metų iki 2020 m.), taip pat bendrų projektų galimybių iki 2020 m. prognozė (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies l, m punktai</i>)	72
11.1.	Informacija apie sprendimų dėl statistinių perdavimų, bendrų projektų ir bendrų paramos schemų priėmimo taisyklės	72
12.	Informacija, kaip buvo apskaičiuota biologiškai skaidžių atliekų dalis naudojant atliekas energijos gamybai ir kokių priemonių imtasi siekiant, kad tokie apskaičiavimai būtų tikslesni ir tikrinami (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies n punktas</i>)	74
13.	Biodegalų ir skystųjų bioproduktų kiekiai energijos vienetuose (ktne), priskiriamuose kiekvienai Direktyvos 2009/28/EB VIII priedo A dalyje išvardytos žaliavų grupės kategorijai, į kuriuos atsižvelgiama, kad būtų pasiekti 3 straipsnio 1 bei 2 dalyse ir 3 straipsnio 4 dalies pirmoje pastraipoje nustatyti planiniai rodikliai	75
14.	Subjektų, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, skaičius ir jo pokytis nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius.....	75
15.	Pažanga, padaryta siekiant nacionalinio planinio rodiklio, nustatyto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 1 straipsnio 5 dalies 1 punkte, nacionalinių planinių rodiklių ir rekomenduojamos vertės skirtumas ir esminės jo priežastys.....	76
16.	Papildoma informacija	77
16.1.	Informacija apie biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitiktį tvarumo kriterijams (<i>Direktyvos 2009/28/EB 18 straipsnio 3 dalies 5 pastraipa</i>).....	77
16.2.	Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimanant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencijos 6 ir 7 straipsniai) įgyvendinimo.....	77

Išvadas

Lietuvos Respublikos 2019 metų ataskaita apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius (toliau – Ataskaita) apima 2017–2018 metų laikotarpį ir yra parengta vadovaujantis Ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius teikimo Europos Komisijai tvarkos aprašu¹, Direktyvos 2009/28/EB² ir Direktyvos (ES) 2015/1513³ nuostatomis bei Europos Komisijos parengtu Pagal Direktyvą 2009/28/EB teikiamų valstybės narės pažangos ataskaitų modelių⁴, kuriuo siekiama padėti užtikrinti, kad valstybių narių ataskaitos būtų išsamios, atitiktų visus Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnyje nustatytus reikalavimus ir ilgainiui būtų suderinamos viena su kita ir su 2010 metais valstybių narių pateiktais nacionaliniais atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų planais.

Vadovaujantis Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodika⁵ atsinaujinančių energijos išteklių dalis apskaičiuojama bendrą galutinį atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimą padalijus iš bendro galutinio visų energijos išteklių suvartojimo apimties, o apskaičiuota bendro galutinio atsinaujinančių energijos išteklių suvartojimo suma tikslinama atsižvelgiant į statistinį perdavimą tarp Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių, bendrų projektų su kitomis valstybėmis narėmis ir trečiosiomis šalimis įgyvendinimo rezultatus ir bendras su kitomis valstybėmis narėmis paramos schemas.

Ataskaitoje naudojama Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos bei šioms ministerijoms pavaldžių įmonių, institucijų ir organizacijų, taip pat Lietuvos statistikos departamento, elektros, šilumos energijos, biodegalų gamintojų pateikta ar viešai paskelbta informacija ir duomenys.

¹Ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius teikimo Europos Komisijai tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1314 „Dėl Ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius teikimo Europos Komisijai tvarkos aprašo patvirtinimo“

²2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16),

³2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1513, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės ir Direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją (OL 2015 L 239, p. 1)

⁴<https://tinyurl.com/y58smlkt>

⁵Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1-170 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“

1. Sektorių ir bendroji dalys bei faktinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas per pastaruosius 2 metus (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas)

1 lentelė. Sektoriaus (elektros energijos, šildymo ir aušinimo, transporto) ir bendra atsinaujinančių išteklių energijos dalys (proc.)⁶

Rodiklis	2017 m.	2018 m.
Atsinaujinančių išteklių energija – šildymas ir aušinimas ⁷	46,50	45,25
Atsinaujinančių išteklių energija – elektros energija ⁸	18,25	18,41
Atsinaujinančių išteklių energija – transportas ⁹	4,29	4,33
Visa atsinaujinančių išteklių energijos dalis ¹⁰	26,04	25,03
Visa atsinaujinančių išteklių energijos dalis, įvertinus statistinį perdavimą tarp valstybių	—	24,21

1a lentelė. Kiekvieno sektoriaus atsinaujinančių išteklių energijos indėlio į galutinę energijos suvartojimą apskaičiavimo lentelė (ktne)¹¹

Rodiklis	2017 m.	2018 m.
A) Bendras galutinis atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas šildymo ir aušinimo sektoriuje	1185,6	1166,9
B) Bendras galutinis elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, suvartojimas	191,0	197,6
C) Bendras galutinis energijos iš atsinaujinančių išteklių suvartojimas transporto sektoriuje	73,6	79,8
D) Visas atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas ¹²	1450,2	1444,4
E) Visas atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas, įvertinus statistinį perdavimą tarp valstybių	—	1397,1

1.b lentelė. Kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos bendras faktinis indėlis (instaliuotoji galia, bendra elektros energijos gamyba) Lietuvoje siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies elektros energijos sektoriuje 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos¹³

Rodiklis	2017 m.		2018 m.	
	MW	GWh	MW	GWh
Hidroenergija ¹⁴ :	877,0	446,3	877,0	451,8
ne hidroakumuliacinių elektrinių ¹⁵	117	602,4	117	431,0
<1 MW	19	73,9	19	49,0

⁶ taip lengviau lyginti su nacionalinių atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų planų (toliau – NAIEVP) 3 ir 4a lentelėmis

⁷ atsinaujinančių išteklių energijos dalis šildymo ir aušinimo sektoriuje: bendras galutinis energijos iš atsinaujinančių išteklių suvartojimas šildant ir aušinant (kaip apibrėžta Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalies b punkte ir 5 straipsnio 4 dalyje), padalytas iš bendro galutinio energijos suvartojimo šildant ir aušinant

⁸ atsinaujinančių išteklių energijos dalis elektros energijos gamybos sektoriuje: bendras galutinis elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių suvartojimas (kaip apibrėžta Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalies a punkte ir 5 straipsnio 3 dalyje), padalytas iš viso bendro galutinio elektros energijos suvartojimo. Taikoma ta pati metodika kaip NAIEVP 3 lentelėje

⁹ atsinaujinančių išteklių energijos dalis transporto sektoriuje: galutinis atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas transporto sektoriuje (žr. Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalies c punktą ir 5 straipsnio 5 punktą), padalytas iš 1) benzino, 2) dyzelino, 3) biodegalų, naudojamų kelių ir geležinkelių transporto sektoriuje, ir 4) elektros energijos, naudojamos sausumos transporte, suvartojimo transporto sektoriuje (pagal 1 lentelės 3 eilutę). Taikoma ta pati metodika kaip NAIEVP 3 lentelėje

¹⁰ atsinaujinančių išteklių energijos dalis bendrame galutiniame energijos suvartojime. Taikoma ta pati metodika kaip NAIEVP 3 lentelėje

¹¹ taip lengviau lyginti su NAIEVP 4 lentele

¹² pagal Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalį į dujas, elektros energiją ir vandenilį iš atsinaujinančių energijos išteklių atsižvelgiama tik vieną kartą. Dvigubas skaičiavimas neleidžiamas

¹³ taip lengviau lyginti su NAIEVP 10a lentele

¹⁴ normalizuotas pagal Direktyvą 2009/28/EB ir Eurostato metodiką

¹⁵ ne hidroakumuliacinių elektrinių elektros energijos gamybos duomenys (GWh) pateikiami ne normalizuoti pagal Direktyvą 2009/28/EB ir Eurostato metodiką. Kaip paaiškino Lietuvos statistikos departamentas, rengiant informaciją, naudojama Eurostato priemonė SHARES. Nuo 2017 m. Eurostatas atliko pakeitimus ir nebedetalizuoja duomenų apie hidroenergiją, todėl be priemonės SHARES įvertinti detalesnės normalizuotos hidroenergijos negalima

Rodiklis	2017 m.		2018 m.	
	MW	GWh	MW	GWh
<i>1 MW–10 MW</i>	8	33,3	8	18,3
<i>>10 MW</i>	90	495,2	90	363,7
<i>hidroakumuliacinių elektrinių</i>				
<i>mišri¹⁶</i>	—	—	—	—
Geoterminė energija	—	—	—	—
Saulės energija:	73,8	68,0	82,0	86,6
<i>saulės fotoelektros</i>	73,8	68,0	82,0	86,6
<i>koncentruota saulės energija</i>	—	—	—	—
Potvyniai, bangos, vandenynai	—	—	—	—
Vėjas:	518,0	1224,7	533,0	1240,7
<i>pakrantė</i>	518,0	1224,7	533,0	1240,7
<i>jūra</i>	—	—	—	—
Biomasa ¹⁷ :	70,0	430,5	76,0	495,0
<i>kietoji biomasa</i>	45,0	303,3	51,0	355,1
<i>biodujos</i>	25,0	127,2	25,0	139,9
<i>skystieji bioproductai</i>	—	—	—	—
IŠ VISO:	1538,8	2169,5	1568,0	2274,1
<i>iš jų energijos ir šilumos kogeneracija</i>	—	430,5	—	495,0

1c lentelė. Bendras faktinis kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos indėlis (galutinis energijos suvartojimas¹⁸) Lietuvoje siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies šildymo ir aušinimo sektoriuje (ktne)¹⁹ 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos

Rodiklis	2017 m.	2018 m.
Geoterminė energija (išskyrus žemos temperatūros geoterminę šilumą, skirtą šilumos siurbliams)	0,4	0,0
Saulės energija	—	—
Biomasa ²⁰ :	1168,8	1157,0
<i>kietoji biomasa</i>	1158,5	1145,9
<i>biodujos</i>	10,3	11,1
<i>skystieji bioproductai</i>	—	—
Atsinaujinančių išteklių energija, gaunama iš šilumos siurblių:		
– iš jų aeroterminė	—	—
– iš jų geoterminė	—	—
– iš jų hidroterminė	—	—
IŠ VISO:	1169,2	1157,0
– iš jų centralizuotas šildymas ²¹	47,6%	46,7%
– iš jų biomasa namų ūkiuose ²²	39,7%	39,4%

¹⁶pagal naują Eurostato metodiką

¹⁷reikia atsižvelgti tik į tuos, kurie atitinka tvarumo kriterijus (žr. Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą)

¹⁸tiesioginis naudojimas ir centralizuotas šildymas, kaip apibrėžta Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 4 dalyje

¹⁹taip lengviau lyginti su NAIEVP 11a lentele

²⁰reikia atsižvelgti tik į tuos, kurie atitinka tvarumo kriterijus (žr. Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą)

²¹centralizuotas šildymas ir (arba) aušinimas, palyginti su visu atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimu šildymui ir aušinimui

²²palyginti su visu atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimu šildymui ir aušinimui

1d lentelė. Bendras faktinis kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos indėlis Lietuvoje siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies transporto sektoriuje (ktne)^{23,24} 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos

Rodiklis	2017 m.	2018 m.
- Bioetanolis	8,3	8,0
- Biodyzelinas (FAME)	63,5	69,8
- Hidrinimu valytas augalinis aliejus	—	—
- Biometanas	—	—
- Fišerio-Tropšo dyzelinas	—	—
- Etil-tret-butyleteris, pagamintas iš bioetanolio	—	—
- Metil-tret-butyleteris, pagamintas iš biometanolio	—	—
- Dimetyleteris, pagamintas iš biomasės	—	—
- Tret-amileteris, pagamintas iš bioetanolio	—	—
Biobutanolis	—	—
- Biometanolis	—	—
- Grynas augalinis aliejus	—	—
Iš viso tvarių biodegalų	71,8	77,8
Iš jų:		
<i>tvarios gamybos biodegalai iš IX priedo A dalyje išvardytų žaliavų</i>	71,8	77,8
<i>kiti tvarios gamybos biodegalai 3 straipsnio 4 dalies e punkte nustatytam tikslui</i>	—	—
<i>tvarios gamybos biodegalai iš IX priedo B dalyje išvardytų žaliavų</i>	—	—
<i>tvarios gamybos degalai, kurių dalis siekiant atsinaujinančių išteklių energijos rodiklio ribojama pagal 3 straipsnio 4 dalies d punktą</i>	—	—
<i>importuoti iš trečiųjų šalių</i>	—	—
Vandenilis iš atsinaujinančių energijos išteklių	—	—
Elektros energija iš atsinaujinančių išteklių	1,84	2,02
Iš jos:		
<i>kelių transportas suvaratojo</i>	0,90	0,93
<i>geležinkelių transportas suvaratojo</i>	0,29	0,42
<i>kiti transporto sektoriai suvaratojo</i>	0,65	0,67

²³reikia atsižvelgti tik į tuos biodegalus, kurie atitinka tvarumo kriterijus (žr. 5 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą)

²⁴palengvina palyginimą su NAIEVP 12 lentele

2. Informacija apie priemones, kurių per pastaruosius 2 metus imtasi ir (arba) planuojama imtis nacionaliniu lygmeniu, siekiant skatinti didesnę atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą atsizvelgiant į indikatyvią trajektoriją, kad būtų pasiekti Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane²⁵ numatyti atsinaujinančių išteklių energijos rodikliai (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas*)

2 lentelė. 2017–2018 metų visų politikos sričių ir priemonių apžvalga

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
Bendrojo pobūdžio priemonės					
<p>1. Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija, pakeista išdėstant naują redakciją Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. XIII-1288 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“.</p> <p>Toliau bus didinama atsinaujinančių energijos išteklių dalis Lietuvos vidaus energijos gamyboje ir galutiniame energijos suvartojimo balanse, taip mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro importo ir didinant vietinės elektros energijos gamybos pajėgumus.</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 14 str.</p> <p>Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1210 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“.</p>	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių energijos išteklių dalis, lyginant su šalies bendruoju galutiniu energijos suvartojimu padidės: iki 2020 metų – 30 proc.; iki 2030 metų – 45 proc.; iki 2050 metų – 80 proc.	Energetikos sektoriaus įmonės, energijos vartotojai, valdžios ir savivaldos institucijos, Lietuvos elektros energetikos asociacija, geriamojo vandens tiekėjai	Igyvendinama	Nuo 2012 m.
<p>2. Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 789 „Dėl Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos patvirtinimo“.</p> <p>Didinant atsinaujinančių energijos išteklių dalį šalies energijos balanse, elektros ir šilumos energetikos bei transporto sektoriuose kuo geriau patenkinti energijos poreikį vidaus išteklių, atsiskaityti importuojamo taršaus iškastinio kuro, taip padidinti</p>	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių energijos išteklių dalis, palyginti su šalies bendru galutiniu energijos suvartojimu,	Energetikos sektoriaus įmonės, energijos vartotojai, valdžios ir savivaldos institucijos	Igyvendinama	2010–2020 m.

²⁵ <https://tinyurl.com/y2a2f4t7>

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>energijos tiekimo saugumą, energetinę nepriklausomybę ir prisidėti prie tarptautinių pastangų mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.</p> <p>Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo 2010–2015 metų priemonių planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. I-180 „Dėl Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“</p>		2020 metais sudarys ne mažiau kaip 23 proc.			
<p>3. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas Nr. <u>XI-1375</u>.</p> <p>Nustatyti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriaus valstybinio valdymo, reglamentavimo, priežiūros ir kontrolės bei veiklos atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje organizavimo teisiniai pagrindai, taip pat nustatytas energetikos tinklų operatorių, energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojų veiklos valstybinis reglamentavimas, priežiūra ir jų santykiai su kontrolę vykdančiomis institucijomis.</p> <p>Tikslas – užtikrinti darnią atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtrą, skatinti tolesnį naujų technologijų vystymąsi ir diegimą bei pagamintos energijos vartojimą. Pagrindinis uždavinys – siekti, kad 2025 metais energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių energijos dalis, palyginti su šalies bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, sudarytų ne mažiau kaip 38 proc. ir kad ši dalis toliau būtų didinama</p>	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių išteklių energijos dalis, palyginti su šalies bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, 2025 metais sudarys ne mažiau kaip 38 proc.	Energinis gamintojai ir vartotojai, valdžios ir savivaldos institucijos	Igyvendinama	Nuo 2011 m.
<p>4. Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 569 „Dėl Nacionalinės miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programos patvirtinimo“.</p> <p>Programos paskirtis – įgyvendinti ilgalaikę Lietuvos miškų ūkio politiką, kuri derėtų su kitų susijusių sričių politika ir nustatyti miškų ūkio sektoriaus plėtros tikslus ir uždavinius laikotarpiui iki 2020 metų.</p>	Reguliuojamoji	Padidinta miško kirtimo atliekų ir smulkios nelikvidinės medienos panaudojimo biokurui gaminti apimtis 2020 m. – 500 tūkst. kub. m	Valstybės įmonė Valstybinių miškų urėdija, privačių miškų savininkai	Igyvendinama	2012–2020 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>5. Komunalinių ir ūkinės veiklos atliekų biodegraduojančios dalies atskyrimas:</p> <p>(5.1.) Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymas, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimas.</p> <p>Nustatyta tvarka, kuria vadovaujantis vertinama mišrių komunalinių atliekų sudėtis, regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų atliekų sudėtis ir kiekis, rengiamos atliekų kiekio vertinimo ataskaitos.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 7 str.</p> <p>Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas, patvirtintas 2002 m. balandžio 12 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. <u>519</u> „Dėl Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“.</p> <p>Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. <u>DI-661</u> „Dėl Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p> <p>(5.2.) Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimas, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį.</p> <p>Nustatyta tvarka, kuria vadovaujantis nustatoma komunalinių ir (ar) pramoninių (toliau – gamybos ir kitos ūkinės veiklos) atliekų, kietojo atgautojo kuro biologiškai skaidi dalis, naudojama atsinaujinančių išteklių energijos gamybai.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 7 str.</p>	Reguliuojamoji	Komunalinių atliekų panaudojimo energijai gaminti plėtra	Atliekų rūšiavimo įrenginių operatoriai, regioninių nepavojingųjų atliekų sąvartynų operatoriai, vienos ar kelių savivaldybių įsteigti juridiniai asmenys, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, komunalinių atliekų tvarkymo regionui priklausančios savivaldybės, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūra	Igyvendinama	Nuo 2012 m.
	Reguliuojamoji	Komunalinių gamybos ir (arba) kitos ūkinės veiklos atliekų panaudojimo energijai gaminti plėtra	Ukio subjektai, iš komunalinių ir (arba) ūkinės veiklos atliekų gaminantys ir (arba) naudojantis biotujais, kietąjį atgautąjį kurą, eksploatuojantys ar	Igyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>9 str., 10 str. ir 27 str.</p> <p>Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. <u>1-2223</u> 6 str.</p> <p>Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiskai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinajinančią dalį, metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. spalio 4d. įsakymu Nr. D1-810 „Dėl Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiskai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinajinančią dalį, metodikos patvirtinimo“</p>			prižiūrintys atliekų savartynus		
<p>6. Atsinajinančių išteklių energijos gamybos nedidelius įrenginius montuojančių specialistų rengimas ir jų darbų kokybės priežiūra:</p> <p>(6.1.) Atsinajinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų rengimas atestacijai.</p> <p>Nustatyta nedidelės apimties (iki 100 kW vardinės atiduamosios galios) biomasės katilus ir nemūrinės krosnis, geotermines sistemas ir šilumos siurblius, saulės šviesos ir saulės šilumos energijos gamybos įrenginius montuojančių (įskaitant paleidimą ir derinimą) specialistų (montuotojų) rengimo atestacijai tvarką ir sąlygas pagal Direktyvos 2009/28/EB reikalavimus.</p>	Reguliuojamoji	Nustatyta montuotojų rengimo atestacijai tvarka ir sąlygos	Montuotojai, jų rengimo įstaigos, paskirtoji valstybės institucijai	Igyvendinama	Nuo 2012 m.
<p>Lietuvos Respublikos atsinajinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 5 str. ir 45 str.</p> <p>Atsinajinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų rengimo atestacijai tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. <u>1-329</u> „Dėl Atsinajinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų rengimo atestacijai“</p> <p>(6.2.) Atsinajinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų atestavimas.</p> <p>Nustatyta atsinajinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių</p>	Reguliuojamoji	Nustatyta atsinajinančių išteklių energijos gamybos	Energetikos darbuotojai, įskaitant montuotojus,	Igyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>specialistų ir kitų energetikos darbuotojų;</p> <p>1) kvalifikacijos tobulinimo reikalavimai;</p> <p>2) kategorijų sąrašai ir veiklų bei darbų sritys;</p> <p>3) atestavimo proceso dalyvių pagrindinės funkcijos, atestavimo tvarka ir jų pažymėjimų registro reikalavimai;</p> <p>4) ginčų sprendimo tvarka.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 5 str. ir 45 str.</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. <u>IX-884</u> 6 str. ir 28 str.</p> <p>Energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. <u>1-220</u> „Dėl Energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“</p>		<p>įrenginius montuojančių specialistų ir kitų energetikos darbuotojų atestavimo tvarka ir sąlygos</p>	<p>Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos²⁶, sertifikavimo įstaigos, energetikos įmonės</p>		
<p>(6.3) Nustatyta energetikos darbuotojų, kurie montuoja (įskaitant paleidimą ir derinimą) nedidelės apimties (iki 100 kW vardinės atiduodamosios galios) atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius (biomases katilus ir nemūrinės krosnis, geotermines sistemas ir šilumos siurblius, saulės šviesos ir saulės šilumos energijos gamybos įrenginius), atliekamų minėtų įrenginių (toliau – įrenginiai) montavimo darbų kokybės priežiūros tvarka bei sąlygos [negalioja nuo 2019-07-01].</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 5 str. ir 45 str.</p> <p>Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginių montavimo darbų kokybės priežiūros tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1-330 „Dėl atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginių montavimo darbų kokybės priežiūros“ [negalioja nuo 2019-07-01]</p>	Reguliuojamoji	<p>Nustatyta montuotojų montavimo darbų kokybės priežiūros tvarka bei sąlygos</p>	<p>Montuotojai, sertifikavimo įstaigos, priežiūros institucija</p>	Igyvendinama	Nuo 2012 m.

²⁶nuo 2019-07-01 – Valstybinė energetikos reguliavimo taryba

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>7. Miško kirtimo atliekų platesnis naudojimas energijai gaminti:</p> <p>(7.1.) Palankesnės sąlygos miško kirtimo atliekų ruošai ir jų sandėliavimui.</p> <p>Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas miško kirtimo atliekų ruošai ir jų sandėliavimui, nustatyti pagrindiniai miško kirtimų (medienos ruošos, medienos ištraukimo) miškuose biologiniai, ekologiniai ir technologiniai reikalavimai.</p> <p>Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. <u>I-671</u> 16 str.</p> <p>Miško kirtimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. <u>DI-79</u> „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“.</p> <p>(7.2.) Miško kirtimo atliekų panaudojimo skatinimas.</p> <p>Siekiant skatinti miško kirtimo atliekų panaudojimą, reglamentuotas visų nuosavybės formų miškų vidinės miškotvarkos projektų rengimas, derinimas, tvirtinimas, registravimas ir jų parengimo kokybės kontrolė, nustatyta, kad vidinės miškotvarkos projekto projektinėje dalyje turi būti įvertinamas potencialiai naudotinų miško kirtimo atliekų kiekis.</p> <p>Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. <u>I-671</u> 14 str.</p> <p>Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. <u>DI-406</u> „Dėl Miškų tvarkymo schemų rengimo ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Biomasės panaudojimo energijai gaminti plėtra	Miško savininkai, valdytojai, naudotojai	Igyvendinama	Nuo 2010 m.
<p>8. Prekyba valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis.</p> <p>Nustatyta valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir miško kirtimo liekanų (toliau – Mediena) prekybos organizavimo, administravimo tvarka, dalyvavimo Medienos pardavimo aukcionuose sąlygos, Medienos pirkimo–pardavimo sutartims sudaryti vykdymo, Medienos kainų nustatymo ir pasiūlytų kainų vertinimo, pirkimo–pardavimo sutarčių sudarymo ir atsisakymo už Medieną tvarka.</p>	Reguliuojamoji	Biomasės panaudojimo energijai gaminti plėtra	Miškotvarkos projekto rengėjai (miškotvarkos projekto autoriai ir (arba) miškotvarkos projektus rengiantys juridiniai asmenys)	Igyvendinama	Nuo 2011 m.
	Reguliuojamoji	Biomasės panaudojimo energijai gaminti plėtra	Medienos pardavėjai (valstybinių miškų valdytojai), medienos pirkėjas (fizinis ar juridinis asmuo, perkantis medieną)	Igyvendinama	Nuo 2018-01-01

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. <u>1-671</u> 7 str.</p> <p>Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“</p>					
<p>9. Geoterminės energijos išteklių panaudojimo galimybių ir būdų didinimas.</p> <p>Geoterminės energijos indėlio į energetinius šalies išteklius didinimui, jos racionaliam ir efektyviam naudojimui, įvertinamas bendrasis geoterminių išteklių potencialas šalyje, nustatant sekliosios ir giliosios geotermijos išteklius ir jų plėtros gaires, panaudojimo galimybes ir būdus.</p>	Informacinė	Įvertintas bendrasis geoterminių išteklių potencialas šalyje, nustatyti sekliosios ir giliosios geotermijos išteklių jų panaudojimo galimybes ir būdai	Valstybės institucijos	Įgyvendinama	2016–2020 m.
<p>Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. <u>1-1034</u> 4 str. 1 dalis.</p> <p>Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2016–2020 metų programa „Geoenergetika ir saugi aplinka“, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. <u>D1-880</u> „Dėl Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2016–2020 metų programos „Geoenergetika ir saugi aplinka patvirtinimo“.</p>					
<p>Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2016–2020 metų programos „Geoenergetika ir saugi aplinka“ 2018 metų priemonių įgyvendinimo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. <u>D1-130</u> „Dėl Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2016–2020 metų programos „Geoenergetika ir saugi aplinka“ 2018 metų priemonių įgyvendinimo plano patvirtinimo“.</p>					
<p>Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2016–2020 metų programos „Geoenergetika ir saugi aplinka“ 2017 metų priemonių įgyvendinimo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. <u>D1-191</u> „Dėl Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2016–2020 metų programos „Geoenergetika ir saugi aplinka“ 2017 metų priemonių įgyvendinimo plano patvirtinimo“.</p>					

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>10. Statybos leidimų išdavimo procedūrų įrenginiams, gaminantiems energiją naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, supaprastinimas.</p> <p>Nuo 2017-01-01 statybos leidimų išdavimo procedūrų įrenginiams, įskaitant gaminančius energiją naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, supaprastinimui nustatyta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį; 2) ypatingųjų statinių kategorijai priskiriamų statinių sąrašas; 3) nesudėtingųjų statinių sąrašas ir nesudėtingiesiems statiniams priskirtų pastatų ir inžinerinių statinių paprastų konstrukcijų požymiai ir techniniai parametrai. <p>Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. <u>I-1240</u> 2 str., 4 str. ir 24 str.</p> <p>Statybos techninis reglamentas STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. <u>DI-713</u> „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Palankesnės statybos leidimų išdavimo procedūros	Atsinaujinančių išteklių energijos gamintojai	Igyvendinama	Nuo 2017 m.
<p>11. Energijos beveik nevertojantys pastatai, kuriuose didžiąją sunaudojamos energijos dalį sudaro atsinaujinančių išteklių energija.</p> <p>Nuo 2017-01-01 projektuojant naujus pastatus (jų dalis), turi būti įvertinta didelio naudingumo ir (ar) iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimą užtikrinančių statinio inžinerinių sistemų naudojimo galimybė ir projekte pateikti pagrindiniai motyvai, pagrindžiantys pasirinktus projekto sprendinius.</p> <p>Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. <u>I-1240</u> 8 str. ir 51 str.</p> <p>Statybos techninis reglamentas STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. <u>DI-754</u> „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių išteklių energijos vartojimo didinimas ir efektyvinimas	Projektuotojai, investuotojai	Igyvendinama	Nuo 2017 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>12. Atsinaujinantys energijos ištekliai pramonei LT+ (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.2.1-LVPA-K-836).</p> <p>Atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių energijos gamybos pajėgumų įrengimas, naujų atsinaujinančių energijos išteklių efektyvesnio panaudojimo technologijų kūrimas ir diegimas pramonės įmonėse, siekiant naudoti energiją pačių įmonių vidiniams poreikiams tenkinti bei sudarant galimybę perteklinę energiją tiekti kitoms pramonės įmonėms ar perduoti į centralizuotus energetinius tinklus.</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis ir minėtų taisyklių priedo 4 prioriteto 2 projektas.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės Nr. 04.2.1-LVPA-K-836 „Atsinaujinantys energijos ištekliai pramonei LT+“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. spalio 20 d. įsakymu Nr. 4-647 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės Nr. 04.2.1-LVPA-K-836 „Atsinaujinantys energijos ištekliai pramonei LT+“ projektų finansavimo sąlygų aprašo“</p>	Finansinė	Sumažintas energijos vartojimo intensyvumas pramonės įmonėse, padidinant atsinaujinančių energijos išteklių vartojimą, papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 48 MW (iki 2023-12-31 – 59 MW)	Pramonės įmonės	Igyvendinama	2014–2020 m. I kvietimas (2016-10-25–2017-01-25); II ir III kvietimai 2017-07-24–2017-12-15 (atskirai MVĮ ir didelėms pramonės įmonėms); IV kvietimas – planuojamas 2019 m. IV ketvirtis
<p>13. Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-V-108).</p> <p>Atsinaujinančių išteklių energijos panaudojimo plėtra efektyviai šilumos ir elektros energijos gamybai kogeneraciniame elektrinėje Vilniuje.</p>	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniam energijos balanse – 23 proc., papildomi	„Lietuvos energija“, UAB ²⁷ ; UAB Vilniaus kogeneracinė jėgainė	Igyvendinama	2014–2023 m.

²⁷nuo 2019 m. – valstybės kapitalo energetikos įmonių grupė UAB „Ignitis grupė“

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-V-108 priemonės „Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 1-108 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-V-108 priemonės „Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“</p>	Priemonės tipas	atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 228 MW	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>14. Komunalinių atliekų deginimo pajėgumų plėtra (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 05.2.1-APVA-V-022).</p> <p>Komunalinių atliekų deginimo (naudojimo energijai gauti) įrenginių statyba.</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“, 65 punktas.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato</p>	Finansinė	Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis – 30 proc., sukurti komunalinių atliekų panaudojimo energijai gauti pajėgumai – 160 tūkst. tonų per metus	UAB Vilniaus kogeneracinė jėgainė	Įgyvendinama	2014–2023 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>kaitos“ 05.2.1-APVA-V-022 priemonės „Komunalinių atliekų deginimo pajėgumų plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. D1-224 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.2.1-APVA-V-022 priemonės „Komunalinių atliekų deginimo pajėgumų plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“</p>	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniam energijos balanse – 23 proc., papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 18 MW	Šilumos tiekėjai ir (potencialūs) nepriklausomi šilumos gamintojai.	Igyvendinama	2014–2023 m.
<p>15. Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-K-110).</p> <p>Naujų didelio efektyvumo biokuro kogeneracijos įrenginių (iki 5 MW elektrinės galios, visas nominalus šiluminis našumas ne didesnis nei 20 MW) įrengimas centralizuoto šilumos teikimo sistemose (išskyrus Vilniuje ir Kaune).</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p>	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniam energijos balanse – 23 proc., papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 18 MW	Šilumos tiekėjai ir (potencialūs) nepriklausomi šilumos gamintojai.	Igyvendinama	2014–2023 m.
<p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-110 priemonės „Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. I-338 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-110 priemonės „Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“</p>	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos vartojimo plėtrai skirtų tyrimų	Mokslų ir studijų institucijos; universitetų ligoninės	Igyvendinama	2014–2023 m.
<p>16. Tiksliniai moksliniai tyrimai sumamos specializacijos srityje (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 01.2.2-LMT-K-718)</p> <p>Aukšto lygio tyrėjų grupių vykdomi moksliniai tyrimai, skirti kurti ūkio sektoriams</p>	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos vartojimo plėtrai skirtų tyrimų	Mokslų ir studijų institucijos; universitetų ligoninės	Igyvendinama	2014–2023 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>aktualias MTEP [mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros] veiklų tematikas atitinkančius rezultatus, kurie vėliau galėtų būti komercinami.</p> <p>Mokslininkų iš užsienio pritraukimas vykdyti mokslinius tyrimus, skirtus kurti ūkio sektoriams aktualias MTEP veiklų tematikas atitinkančius rezultatus, kurie vėliau galėtų būti komercinami.</p> <p>Paralelinių laboratorijų MTEP veikla, skirta kurti ūkio sektoriams aktualias MTEP veiklų tematikas atitinkančius rezultatus, kurie vėliau galėtų būti komercinami.</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ 01.2.2-LMT-K-718 priemonės „Tiksliniai moksliniai tyrimai sumanios specializacijos srityje“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. V-237 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ 01.2.2-LMT-K-718 priemonės „Tiksliniai moksliniai tyrimai sumanios specializacijos srityje“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“</p>	Finansinė	rezultatai, kurie kurie vėliau galėtų būti komercinami	Ūkininkai ir miškų valdytojai	Igyvendinama	Nuo 2014 m.
<p>17. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Vienas iš programos prioritetų / tikslinė sritis – atsinaujinančių energijos išteklių, šaltinių produktų, atliekų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo bei naudojimo bioekonomikos tikslais palengvinimas. Remiamos investicijos į pirminės žemės ūkio produkcijos gamybos procese susidarantių atliekų panaudojimą biodujoms gaminti, įrengiant biodujų jėgaines, kuriose pagaminta šilumos ir elektros energija naudojama tik ūkio reikmėms tenkinti bei remiamos investicijos į miškininkystės technologijas,</p>	Finansinė	Energinės gamybos iš atsinaujinančių žemės ūkio ir miškininkystės išteklių plėtra	Ūkininkai ir miškų valdytojai	Igyvendinama	Nuo 2014 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>skirtas biomasės gamybai ir skatinančias miško priežiūros ir kirtimo atliekų panaudojimą. Bendros investicijos į atsinaujinančiosios energijos gamybą – 81 306 344,21 euro (siektina reikšmė 2023 m.).</p> <p>Taip pat teikiama parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūros kūrimą, gerinimą arba plėtojimą, įskaitant investicijas į atsinaujinančiosios energijos gamybą ir energijos taupymą.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansinis planas, patvirtintas 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“</p>					
<p>18. Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programa.</p> <p>Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programa, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimu Nr. C(2015)5897.</p> <p>Akvakultūros įmonių priklausomybės nuo energetinių išteklių mažinimas panaudojant atsinaujinančius energijos išteklius ir skatinant energijos vartojimo efektyvumą. Igyvendinant šią veiksmų programą skatinamos investicijas į energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą.</p> <p>Lietuvos akvakultūros sektoriaus plėtros 2014–2020 metais planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 3D-393 „Dėl Lietuvos akvakultūros sektoriaus plėtros 2014–2020 metais plano patvirtinimo“.</p> <p>Dauguma šio plano tikslų ir uždavinių bus įgyvendinami per Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programą. Plano įgyvendinimo priemonės finansuojamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo lėšų</p>	Finansinė	Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo plėtra	Tvenkinių akvakultūros ūkiai ir UAS įmonės (įmonės, kurios plėtoja akvakultūrą uždaroiose akvakultūros sistemose)	Igyvendinama	Nuo 2014 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>19. Atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimo visuose šalies ūkio sektoriuose priemonės ir asignavimai.</p> <p>Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo tarpinstituciniame veiklos plane nustatytos, be kita ko, ir atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimo visuose šalies ūkio (ekonomikos) sektoriuose (energetika, pramonė, transportas, žemės ūkis ir kita) priemonės ir asignavimai šioms priemonėms įgyvendinti bei siekiama užtikrinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą.</p> <p>Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo tarpinstituciniame veiklos plane, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 366 „Dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos 2013–2020 metų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių išteklių energijos vartojimo didinimas ir efektyvinimas	Valstybės institucijos, savivaldybių institucijos, Lietuvos mokslo taryba, AB „Energijos skirstymo operatorius“, valstybinės mokslo ir studijų institucijos	Igyvendinama	Nuo 2013 m.
<p>20. Investicijos į miškininkystės technologijas (Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos <u>priemonė</u>).</p> <p>Atsinaujinančių energijos šaltinių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais. Pagal priemonės veiklos sritį, be kita ko, remiamas miškų ūkio modernizavimas, miško kirtimo, apvaliosios medienos ir medienos biokuro ruošos technologijų diegimas, paslaugų miškų sektoriuje teikimas.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansinis planas, patvirtintas 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“</p>	Finansinė	Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra	Privatų miškų valdytojai, savivaldybės ir labai mažos bei mažos įmonės	Igyvendinama	2014–2020 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>21. Klimato kaitos programa.</p> <p>Šios programos lėšos, be kita ko, naudojamos atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui skatinti, aplinkai palankioms technologijoms, iš jų – efektyvios energijos gamybos kogeneracijos būdu, diegti.</p> <p>Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo Nr. <u>XI-329</u> 10 str.</p> <p>Klimato kaitos programos lėšų naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. <u>DI-275</u> „Dėl Klimato kaitos programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“</p>	Finansinė	Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra	Energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.
<p>22. Atsinaujinančių energijos išteklių plėtos prognozės, efektyvaus naudojimo ir socialinio poveikio tyrimas</p> <p>Ilgalaikės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos programos „Atsinaujinančių energijos išteklių plėtos prognozės, efektyvaus naudojimo ir socialinio poveikio tyrimas“ tikslas – ištirti atsinaujinančių energijos išteklių gamybos plėtos tendencijas, prognozuoti šių išteklių vartojimo perspektyvą, įvertinti aplinkos apsaugos problemas, išanalizuoti Nacionalinius darnaus vystymosi strategijos prioritetus ir principus, derinant aplinkos apsaugos ir energetikos tikslus.</p> <p>Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. <u>V-273</u> „Dėl ilgalaikių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos 2017-2021 metų programų patvirtinimo“ 4.2 papunktis, 6 priedas</p>	Informacinė	18 publikacijų WoS žurnaluose ²⁸ , 5 straipsniai mokslo populiarinimo žurnaluose, rezultatų pristatymas 5 tarptautinėse ir 7 šalies konferencijose ir pan.	Valdžios ir savivaldos institucijos, energetikos sektoriaus įmonės, energijos vartotojai, kiti suinteresuotieji asmenys	Įgyvendinama	2017–2021 m.
<p>23. Interneto svetainė „Atsinaujinantieji energijos išteklių Lietuvoje“.</p> <p>Pateikiama aktuali informacija apie atsinaujinančių energijos išteklių teisinį reglamentavimą Lietuvoje, finansavimo mechanizmus. Pateikiamos skaičiuoklės, padedančios nustatyti kiek energijos galima gauti iš konkrečių atsinaujinančių</p>	Informacinė	Visuomenės informuotumo augimas	Energijos gamintojai ir vartotojai, mokslo, studijų, valdžios ir savivaldos	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.

²⁸ *Thomson-Reuters Web of Science (WoS)* bazėse įtrauktus užsienio žurnalus, turinčius citavimo indeksą

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>energijos išteklių, įvertinti energijos poreikį. Interneto svetainėje yra interaktyvus Lietuvos teritorijoje veikiančių atsinaujinančių energijos išteklių žemėlapis. Svetainėje pateikiama statistinė informacija apie atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą Lietuvoje ir Europos Sąjungoje. Adresas internete http://www.avei.lt</p>			institucijos		
Elektra					
<p>24. Pirminybinis elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, persiuntimas elektros energijos perdavimo ar skirstymo tinklais.</p> <p>Elektros tinklų operatorius (arba perdavimo sistemos operatorius) turi visą elektros energijos gamintojo, kuris atitinka Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 3 str. 2(1) dalies nuostatas, pasiūlytos elektros energijos kiekį, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, pirmumo teise iš gamintojo priimti, perduoti ir (ar) paskirstyti skaidriais ir nediskriminaciniais tarifais.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 17 str.</p> <p>Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. <u>VIII-1881</u> 31 str. 2 d., 39 str. 2 d.</p>	Reguluojamoji	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai, elektros energijos perdavimo sistemos ir elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriai	Įgyvendinama	Nuo 2011 m
<p>25. Atsinaujinančius energijos išteklius naudojančios elektrinės prijungimo prie elektros tinklo nuolaida.</p> <p>Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų kaina yra lygi rangovo, laimėjusio elektros tinklų operatoriaus paskelbtą viešąjį pirkimą dėl gamintojo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų, atliktų darbų kainai. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka elektrinė pastatęs ar įrengęs asmuo apmoka faktines elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidas:</p> <p>1) 40 procentų – elektrinių, kurių įrengtoji galia viršija 350 kW, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų;</p> <p>2) 20 procentų – elektrinių, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų.</p> <p>Minėtos nuostatos netaikomos, kai elektrinė statantis ar įrengiantis asmuo teises aktų nustatyta tvarka elektrinės prijungimo prie elektros tinklų darbus atlieka pats.</p>	Finansinė	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 21 str.</p> <p>Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p> <p>Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. <u>O3-235</u> „Dėl Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodikos patvirtinimo“.</p>					
<p>26. Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių supirkimo tarifai.</p> <p>Patvirtinta fiksuotų tarifų didžiausio galimo dydžio aukcionuose dalyvaujantiems elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojams (toliau – maksimalūs tarifai) ir perteklinės elektros energijos supirkimo tarifų nustatymo tvarka, kurios tikslas – nustatyti skaidrius, objektyvius ir nediskriminuojančius principus supirkimo tarifams ir maksimaliems tarifams nustatyti.</p> <p>Pastaba. Faktiškai ši tvarka buvo taikoma iki 2015 m., nes vėliau nebebuvo laisvos skatinimo kvotos.</p>	Finansinė	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Igyvendinama	Nuo 2011 m.
<p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 11 str. 1 punktą.</p> <p>Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. <u>O3-233</u> „Dėl Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo metodikos patvirtinimo“ [negalioja nuo 2019-05-21]</p>					

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veiklia	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>27. Prieigos prie elektros tinklų užtikrinimas ir tinklų optimizavimas.</p> <p>Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos apima atsinaujinančių energijos išteklių elektrinių prijungimą prie elektros tinklų bei elektros tinklų operatoriaus atliekamą elektros tinklų optimizavimą, plėtrą ir (ar) rekonstravimą, užtikrinančius gamybos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius plėtrą. Nustatyti reikalavimai tinklų operatoriams, kad jų parengta pasinaudojimo tinklais tvarka įgalins gamintojus, elektros energijai gaminti naudojančius atsinaujinančius energetikos išteklius, naudotis operatorių tinklais nepažeidžiant skaidrumo, objektyvumo ir nediskriminavimo principų.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 21 str., 14 str. 7 dalis.</p> <p>Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p> <p>Reikalavimai pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašui, patvirtinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. O3-193 „Dėl Reikalavimų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašui patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Prieigos prie elektros tinklų energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių įrenginiams gerėjimas	Perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriai	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.
<p>28. Elektros tinklų galios ir pralaidumo rezervavimas.</p> <p>Viena iš atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas skatinamo priemonių – energetikos tinklų ar sistemų galios ir pralaidumo ar kitų atitinkamų techninių parametru rezervavimas atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms įrenginiams prijungti.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 3 str. ir 20 str.</p> <p>Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos</p>	Finansinė	Elektros tinklų galios ir pralaidumo užtikrinimas persiųsti elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių	Elektros tinklų operatoriai, energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. <u>827</u> „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p> <p>Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2016 m. vasario 18 d. nutarimas Nr. O3-49 „Dėl LITGRID AB elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašo derinimo“ [negalioja nuo 2019-06-13].</p> <p>Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2017 m. rugpjūčio 11 d. nutarimas Nr. O3E-362 „Dėl Valsybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2012 m. liepos 27 d. nutarimo Nr. O3-201 „Dėl AB LESTO elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašo derinimo“ pakeitimo“</p>					
<p>29. Elektros energijos, kuriai pagaminti naudoti atsinaujinantys energijos išteklių, balansavimas ir elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimas.</p> <p>Viena iš atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinamo priemonių – elektros energijos gamintojų atleidimas nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos balansavimą ir (ar) elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimą skatinimo laikotarpiu. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 3 str. ir 20 str.</p> <p>Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. <u>827</u> „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Elektros energijos gamybos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius didėjimas	Energijos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius gamintojai, elektros tinklų operatorius	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
<p>30. Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kilmės garantijos.</p> <p>Energijos (elektros energijos ir šilumos ar vėsumos energijos), pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijos išduodamos, perduodamos ir jų galiojimas panaikinamas Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nustatyta tvarka ir sąlygomis, vadovaujantis objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais principais.</p>	Reguliuojamoji	Kilmės garantijų, elektros energijai, pagamintai naudojant atsinaujinančius energijos išteklius,	Elektros energijos gamintojai; elektros energijos tiekėjai; elektros energijos perdavimo sistemos operatorius; elektros energijos skirstomųjų tinklų	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 5 str., 28 ir 29 str.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 19 d. nutarimo Nr. <u>1217</u> „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą“ 1 punktą.</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. lapkričio 14 d. įsakymas Nr. <u>L-298</u> „Dėl Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo ir kitose valstybės narėse išduotų kilmės garantijų pripažinimo Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo“</p>		išdavimas	operatoriai; kiti elektros energijos rinkos dalyviai, kurie yra registruojami kilmės garantijų duomenų bazėje		
<p>31. Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimai.</p> <p>Esami elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumai gali būti plėtojami ar nauji pajėgumai naujoje vietoje įrengiami gavus leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių, išskyrus atvejus, kai toks leidimas nereikalingas. Šių leidimų išdavimo tvarką ir sąlygas, jų galiojimo terminus ir galiojimo terminų pratęsimo tvarką bei sąlygas nustato Elektros energetikos įstatymas.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 16 str. ir 49 str.</p>	Reguliuojamoji	Teisiškai sureguliuotas leidimų išdavimas elektros energetikos veiklai atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje	Elektros energijos gamintojai, kurie elektros energijai gaminti naudoja atsinaujinančius energijos išteklius	Igyvendinama	Nuo 2013 m.
<p>Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. <u>IX-884</u> 5 str.</p> <p>Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. <u>VIII-1881</u> 6 str. ir 16 str.</p> <p>Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. <u>1-212</u> „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ [<u>negalioja nuo 2019-08-09</u>]</p>					

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>32. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas.</p> <p>Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių, šios elektros energijos balansavimas ir centralizuota prekyba yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga.</p> <p>Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių skatinama sumokant šiam gamintojui nustatyto fiksuoto tarifo ir parduotos elektros energijos kainos, skirtumą. Jeigu elektros energijos gamintojas elektros energiją parduoda elektros energijos biržoje, elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių skatinama sumokant šiam gamintojui nustatyto fiksuoto tarifo ir šio gamintojo elektros energijos biržoje parduotos elektros energijos kainos skirtumą.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 20 str.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. 810 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimo kvotų ir aukcionų regionų patvirtinimo“ [nėgalioja nuo 2019-05-01].</p> <p>Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“</p>	Finansinė	Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijos gamybai skatinimas	Elektros energijos, naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, gamintojai	Igyvendinama	Nuo 2011 m.
<p>32. Elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminančių vartotojų veiklos plėtra.</p> <p>Elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminantys vartotojai turi teisę išsirengti saulės šviesos, vėjo ir biomasės energijos išteklius naudojančias elektrines.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 20(1) str.</p> <p>Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. <u>VIII-1881</u> 2 str. 9 dalis,</p>	Reguluojamoji	Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijos gamybai skatinimas	Elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminantys vartotojai	Igyvendinama	Nuo 2018 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
16 str. 26 dalies 4 punktas					
<p>34. Paramos mechanizmai elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių, skatinant veiksmingiausių technologijų diegimą.</p> <p>Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija nuo 2011 m. parengė ir patvirtino teisės aktus, įgyvendinančius Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatas. Pagrindiniai šie teisės aktai:</p> <p>1) 2012 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. <u>03-279</u> patvirtino Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodiką;</p> <p>2) 2011 m. rugsėjo 26 d. nutarimas Nr. <u>03-249</u> „Dėl fiksuoto tarifo didžiausio galimo dydžio nustatymo“;</p> <p>3) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. <u>03-235</u> patvirtino Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodiką;</p> <p>4) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. <u>03-233</u> patvirtino Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo metodiką [negalioja nuo 2019-05-21];</p> <p>5) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. <u>03-229</u> patvirtino Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatus</p>	Finansinė	Energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.
<p>35. Atleidimas nuo akcizų.</p> <p>Nuo akcizų už elektros energiją atleidžiama:</p> <p>1) elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius;</p> <p>2) elektros energija, įskaitant pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kuri eksportuojama ar tiekama į kitą valstybę narę.</p> <p>Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. <u>IX-569</u> 48 str.</p>	Finansinė	Energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai, eksportuotojai, tiekėjai	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.
Šiluma ir vėsuma					
<p>36. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo šilumos ir vėsumos energijai gaminti skatinimas.</p> <p>Valstybė (savivaldybės) Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme ir šių įstatymų</p>	Reguliuojamoji	Platesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas šilumos ir	Šilumos ir vėsumos gamintojai ir vartotojai, valdžios ir savivaldos institucijos	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>igyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis skatina šilumos ir vėsumos energijos gamybą naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, be kita ko, planuojant ir vykdant šilumos ir vėsumos energijos gamybos pajėgumų plėtrą, taip pat užtikrinant privalomą šilumos energijos gamybos įrenginių prijungimą prie šilumos perdavimo tinklų ir šilumos energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, supirkimą pirmumo teise.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> I str., 3 str., 7 str., 11 str., 12 str., 23–27 str.</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. <u>IX-1565</u> 4 str. ir 10 str.</p> <p>Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. <u>827</u> „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“</p>		vėsumos energijai gaminti			
<p>37. Rekonstruojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, užtikrinti, kad Vilniaus centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai būtų įrengta atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius (komunalines atliekas) naudojančių įrenginių.</p> <p>Nauja Vilniaus kogeneracinė jėgainė galės pagaminti apie 40 proc. Vilniaus m. centralizuotai tiekiamos šilumos.</p> <p>Visa jėgainės elektrinė galia sudarys apie 92 MW, o šiluminė galia – apie 229 MW.</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. <u>IX-1565</u> 2 str. ir 7 str.</p> <p>Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. <u>284</u> „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“</p>	Ekonominė	Vilniaus centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai bus įrengta apie 92 MW elektrinės galios / apie 229 MW šiluminės galios atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius (komunalines atliekas) naudojančių įrenginių	Valstybės kapitalo energetikos įmonių grupė UAB „Ignitis grupė“, UAB Vilniaus kogeneracinė jėgainė	Igyvendinama	Nuo 2015 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veiklia	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>38. Rekonstruojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, užtikrinti, kad Kauno centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai būtų įrengta atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius (komunalines atliekas) naudojančių įrenginių.</p> <p>Kaune pradėta įrengti nauja, didelio efektyvumo atliekomis kūrenama kogeneracinė jėgainė, kurios elektrinė galia sieks apie 24 MW, o šilumos gamybos galia apie 70 MW. Tokie pajėgumai leis pagaminti apie 500 GWh šilumos bei apie 170 GWh elektros energijos per metus.</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 str. ir 7 str.</p> <p>Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“</p>	Ekonominė	Kauno centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai bus įrengta apie 24 MW elektrinės galios / šiluminės galios atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius (komunalines atliekas) naudojančių įrenginių	Valstybės valdoma energetikos įmonių grupė „Ignitis grupė“ [priklauso 51 proc. jėgainę statančios įmonės akcijų] ir energetikos bendrovė „Fortum Heat Lietuva“ [49 proc. akcijų]	Įgyvendinama	Nuo 2015 m.
<p>39. Statant naujus kogeneracinius pajėgumus, užtikrinti, kad kitų miestų centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai būtų įrengta 43 MW elektrinės galios biokuro ir (ar) biodujų kogeneracinių įrenginių.</p> <p>Priemonė skirta mažinti šilumos energijos kainas ir aplinkos taršą, šilumos energijai gaminti naudojamo kuro balansę teikiant pirmenybę atsinaujinantiems ir (ar) vietiniams ištekliams.</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 str. ir 7 str.</p> <p>Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Kitų miestų centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai būtų įrengta 43 MW elektrinės galios biokuro ir (ar) biodujų kogeneracinių įrenginių	Juridiniai asmenys	Planuojama	Nuo 2015 m.
<p>40. Įrengti naujus ar modernizuoti esamus atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius šilumos energiją gaminančius įrenginius.</p>	Reguliuojamoji	Nauji ar modernizuoti esami	Juridiniai asmenys	Įgyvendinama	Nuo 2015 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Numatoma įrengti naujus įrenginius ar pritaikyti esamų įrenginių pajėgumus arba prie centralizuoto šilumos tiekimo prijungti esamus įrenginius, kurie atitiktų Direktyvos 2010/75/ES reikalavimus.</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 str. ir 7 str.</p> <p>Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“</p>		atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius šilumos energiją gaminančius įrenginius			
<p>41. Bendros elektros ir šilumos gamybos centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje plėtra, pirmenybę teikiant elektros energijos ir šilumos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių.</p> <p>Siekiant užtikrinti ekonomiškai pagrįstą ir su elektros energijos sektoriaus vystymo strateginėmis kryptimis suderintą bendros elektros ir šilumos gamybos centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje plėtrą, pirmenybę teikiant elektros energijos ir šilumos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių, nuolatos peržiūrėti, esant reikalui pakeičiami ar parengiami nauji teisės aktai.</p>	Reguluojamoji	Peržiūrėti, naujai parengti teisės aktai	Valstybinės ir savivaldybių institucijos	Igyvendinama	Nuo 2015 m.
<p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 str. ir 7 str.</p> <p>Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“</p>	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiname energijos balanse – 23 proc., papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos	Šilumos tiekėjai ir nepriklausomi šilumos gamintojai, eksploatuojantys išskastinį kurą naudojančius šilumos gamybos įrenginius	Igyvendinama	2014–2023 m.
<p>42. Biokuro panaudojimo skatinimas šilumos energijai gaminti (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-K-109).</p> <p>Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių (iki 10 MW šiluminės galios) įrengimas rekonstruojamose ar naujai statomose katilinėse, pakeičiant išskastinį kurą centralizuotai tiekiamos šilumos gamyboje.</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų</p>					

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-109 priemonės „Biokuro panaudojimo skatinimas šilumos energijai gaminti“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1-143 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-109 priemonės „Biokuro panaudojimo skatinimas šilumos energijai gaminti“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“</p>		pajėgumai – 70 MW			
<p>43. Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-K-112).</p> <p>Nusidėvėjusių biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas naujais (iki 10 MW šiluminės galios) centralizuoto šilumos tiekimo sistemose.</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-112 priemonės „Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. 1-247 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-112 priemonės „Biokurą naudojančių šilumos gamybos</p>	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse – 23 proc., pakeistų (naujai įrengtų) biokuro įrenginių vardinė (nominali) šiluminė galia – 35 MW	Šilumos tiekėjai ir nepriklausomi šilumos gamintojai	Igyvendinama	2014–2023 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>įrenginių keitimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“</p> <p>44. Katilų keitimas namų ūkiuose (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.3.2-LVPA-V-111).</p> <p>Neefektyviai biomase naudojančių katilų keitimas į efektyvesnes technologijas, naudojančias atsinaujinančių išteklių energiją šilumos gamybai (nauji efektyvūs biokuro katilai; šilumos siurbliai), namų ūkiuose, kurie nėra prijungti prie centralizuotai tiekiamos šilumos sistemos.</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.2-LVPA-V-111 priemonės „Katilų keitimas namų ūkiuose“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2019 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. 1-12 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.2-LVPA-V-111 priemonės „Katilų keitimas namų ūkiuose“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“</p>	Finansinė	Namų ūkiai, kuriuose padidintas atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo efektyvumas – 4200 vnt.	Namų ūkiai, kurie neefektyviai vartoja biomase šilumos energijos gamybai	Įgyvendinama	2014–2023 m.
Biodegalai					
<p>45. Žaliavų, skirtų biodegalų gamybai, išgijimo (išauginimo) išlaidų kompensavimas.</p> <p>Valstybės pagalba kompensuojant dalį rapsų aliejaus, skirto rapsų metilo (etilo) esterui gaminti, ir dehidratuoto etanolio gamybai nupirktų rapsų sėklų ir javų grūdų kainos teikiama iš valstybės biudžeto lėšų.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375</p>	Finansinė	Žemės ūkio produkcijos, naudojamų biodegalų gamybai, augimas	Biodegalų gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2008 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>10 str. 1 ir 2 dalys.</p> <p>Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. 3D-417 „Dėl Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklių patvirtinimo“</p>					
<p>46. Privalomas biodegalų maišymas į mineralinius degalus.</p> <p>Privalomam biodegalų maišymui į mineralinius degalus užtikrinti nustatyti atitinkami reikalavimai, kurie taikomi degalų pardavimo vietose ir šalies vidaus rinkoje parduodamiems degalams</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 17 str. ir 39 str.</p>	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo transporto sektoriuje augimas	Naftos produktų tiekėjai; degalų pardavėjai	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.
<p>Prekybos naftos produktais taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 1-346 „Dėl Prekybos naftos produktais taisyklių patvirtinimo“.</p> <p>Lietuvos Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomųjų kokybės rodikliai, patvirtinti Lietuvos Respublikos energetikos ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 1-348/D1-1014/3-742 „Dėl Lietuvos Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomųjų kokybės rodiklių patvirtinimo“</p>					
<p>47. Energiniams produktams taikomas atleidimas nuo akcizų ir akcizų lengvatos.</p> <p>Nuo akcizų atleidžiamas dehidratuotas etilo alkoholis, skirtas biodegalų ir (ar) jų komponentų, ir (ar) biokuro gamybai.</p> <p>Akcizų lengvatos energiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais taikomas nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) biodegalų ir degalų mišinyje.</p>	Finansinė	Energetinių produktų, kurių sudėtyje yra biologinės kilmės medžiagų, gamybos augimo skatinimas	Energetinių produktų gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. <u>LX-569</u> 27 str. ir 40 str.					
48. Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių lengvata Nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių atleidžiami fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys iš transporto priemonių, naudojančių nustatytus standartus atitinkančius biodegalus, ir pateikę biodegalų sunaudojimą patvirtinančius dokumentus. Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. <u>VIII-1183</u> 5 str. 3 dalies 4 punktas	Finansinė	Biodegalų vartojimo augimo skatinimas	Biodegalų vartotojai (teršiantys iš mobilių taršos šaltinių)	Igyvendinama	Nuo 2003 m.
Biudujos					
49. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo dujoms gaminti skatinimas. Biudujų gamybai ir biudujų gamybos įrenginių prijungimui prie dujų sistemų yra suteiktas viešuosius interesus atitinkančių paslaugų statusas. Nustatant gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo tarifus užtikrinama, kad šių tarifų taikymas nebūtų diskriminacinis biudujų atžvilgiu. Dujų sistemų operatoriai privalo sudaryti sąlygas biudujoms tiekti į dujų sistemas. Biudujų gamybos įrenginiai privalo būti prijungti prie dujų sistemų, jeigu biudujų gamintojas laikosi nustatytų techninių, kokybės ir kitų reikalavimų. Biudujų gamybos įrenginių prijungimui taikoma 40 proc. prijungimo kainos nuolaida. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. <u>XI-1375</u> 3 str., 6 str., 20 str., 20(1) str., 30–32 str., 34–36 str. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. <u>827</u> „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“	Reguliuojamoji	Biudujų gamybos skatinimas	Biudujų gamintojai	Igyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>50. Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų. (Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos <u>priemone</u>).</p> <p>Atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų ir kitų nemaistinių žaliavų trektimo bei naudojimo bioekonomikos tikslais palengvinimui remiama:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) biodujų gamyba iš gyvulių, paukščių mėšlo bei kitų biologiškai skaidžių atliekų,; 2) biometano gamyba ir suspaudimas; 3) šilumos ir elektros energijos gamyba biodujų gamybos įrenginiuose; 4) deguototojo substrato gamyba. <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. <u>programa</u>, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansinis planas, patvirtintas 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. 3D-632 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.</p>	Finansinė	Biodujų gamybos plėtra	Biodujų iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	2014–2020 m.
<p>51. Biodujų gamyba gyvulininkystės ūkyje iš ūkyje susidarantių atliekų (Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos <u>priemone</u>).</p> <p>Pagal priemonės veiklos sritį remiama biodujų gamyba gyvulininkystės ūkyje iš ūkyje susidarantių atliekų. Pagamintos biodujos, šilumos ir elektros energija gali būti naudojamos tik žemės ūkio valdos reikmėms (ne pardavimui). Iš biodujų kogeneraciniėje elektrinėje gali būti gaminama šilumos ir elektros energija, tačiau sunaudotos šilumos energijos dalis sudarys ne mažiau kaip 50 proc. visos pagamintos energijos.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. <u>programa</u>, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842.</p>	Finansinė	Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra	Asmenys, užsiimančys žemės ūkio veikla ir savo vardu įregistravę ūkininko ūkį ir žemės ūkio valda	Įgyvendinama	2014–2020 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansinis planas, patvirtintas 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritys „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2015 metų, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. 3D-302 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritys „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2015 metų, patvirtinimo“</p>					
Biokuras					
<p>52. Skaidrios, konkurencingos, mažai koncentruotos vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių gamintojų ir tiekėjų rinkos sukūrimas.</p> <p>Ši priemonė sudaro galimybę prekiauti įvairių rūšių tvariais vietiniais ir atsinaujinančiais energijos ištekliais (kelmai, durpės, lignitas ir kt.), užtikrinti optimalią biokuro kainą šilumos gamintojams ir nustato Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos organizavimo, administravimo, reguliavimo, priežiūros ir kontrolės teisinius pagrindus, taip pat reglamentuoja centralizuotos prekybos biokuru, prekybos gamtinėmis dujomis ir pagalbiniams apsaugos nuo energijos kainų svyravimo instrumentais visuomeninius santykius.</p> <p>Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymas Nr. <u>XI-2023</u>.</p> <p>Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“.</p> <p>Centralizuotos prekybos biokuru taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugsejo 20 d. įsakymu Nr. <u>I-182</u> „Dėl Centralizuotos prekybos biokuru taisyklių patvirtinimo“.</p> <p>Energijos išteklių biržos reglamentas, patvirtintas Valstybinės kainų ir energetikos</p>	Reguliuojamoji	Sukurta skaidri, konkurencinga, mažai koncentruota vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių gamintojų ir tiekėjų rinka	Vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius naudojančios gamintojai ir tiekėjai	Igyvendinama	Nuo 2015 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
kontrolės komisijos 2016 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. Q3-201 „Dėl Energijos išteklių biržos reglamento tvirtinimo“					
<p>53. Mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių lengvata.</p> <p>Fiziniai ir juridiniai asmenys, pateikę biokuro sunaudojimą patvirtinančius dokumentus, už išmetamą į atmosferą taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime ar taršos leidime nustatytą teršalo kiekį, susidarantį naudojant biokurą, nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių atleidžiami.</p> <p>Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 5 str. 4 dalis</p>	Finansinė	Biokuro vartojimo augimo skatinimas	Biokuro vartotojai (teršiantys iš stacionarių taršos šaltinių)	Įgyvendinama	Nuo 2006 m.
<p>54. Parama trumpos rotacijos plantaciniams želdiniams įveisti.</p> <p>Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ remiamas trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimas.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2015 metų, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. 3D-302 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2015 metų, patvirtinimo“</p>	Finansinė	Trumpos rotacijos plantacinių želdinių ploto didėjimas	Žemės ūkio naudmenas nuosavybės teise valdantys asmenys ir (arba) žemės ūkio naudmenas nuomojantys, valdantys panaudos ar kitais pagrindais asmenys	Įgyvendinama	Nuo 2014 m.
<p>55. Parama už energetinius augalus, skirtus biokuro gamybai.</p> <p>Nustatyta paramos skyrimo tvarka ir reikalavimai žemės ūkio veiklos subjektams, auginantiems energetinius augalus (žemės ūkio augalus: javus, rapsus, cukrinius runkelius, kukurūzus, daugiameses žoles, trumpos vegetacijos medžius ir krūmus</p>	Finansinė	Aisinaujančių energijos išteklių naudojimo plėtra	Biokuro žaliavos augintojai, supirkėjai ir perdirbėjai	Įgyvendinama	Nuo 2007 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>(gluosnius, karklus, tuopas, drebulės, baltalksnius) biokuro žaliavai gaminti ir juos superkančioms ir perdirbančioms įmonėms.</p> <p>Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 9 str. 2 dalis</p> <p>Paramos už energetinius augalus, skirtus biokuro gamybai, administravimo ir kontrolės taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 5d. įsakymu Nr. 3D-223 „Dėl Paramos už energetinius augalus, skirtus biokuro gamybai, administravimo ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“</p>					

2.a. Informacija apie pasiektą pažangą vertinant ir tobulinant administracines procedūras, siekiant pašalinti reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias kliūtis, trukdančias atsinaujinančių išteklių energijos plėtrai (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies e punktas*)

2017–2018 m. laikotarpiu priimti ir (ar) pakeisti pagrindiniai teisės aktai (įstatymai) siekiant pašalinti reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias kliūtis, trukdančias atsinaujinančių išteklių energijos plėtrai:

1. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas Nr. XI-1375:

1.1. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 6, 38, 58 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XIII-406 (2017 m. birželio 1 d.). Pagrindinės nuostatos:

1) nustatyta, kad didžiausia bendra biodegalų ir skystųjų bioproduktų dalis turi būti ne didesnė kaip 7 proc. transporto sektoriaus galutinio energijos suvartojimo, o siektina biodegalų, pagamintų iš žaliavų, ir kitų degalų dalis turi sudaryti ne mažiau kaip 0,5 proc. transporto sektoriaus galutinio energijos suvartojimo;

2) vadovaujantis Direktyva 2014/94/ES²⁹ patikslinta elektromobilio sąvoka;

3) Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kompetencijai priskirta tvirtinti atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodiką.

1.2. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas Nr. XIII-605 (2017 m. liepos 4 d.). Pagrindinės nuostatos:

1) pasiekus įstatyme nustatytas elektrinių įrengtąsias sumines galias, pradėti ir nebaigti organizuoti aukcionai nutraukiami;

2) elektros tinklų operatorius kas mėnesį teikia Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos informaciją apie prijungimo sąlygas, išduotas elektros energiją gaminantiems vartotojams, numatantiems plėsti (įrengti) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines, kurioms leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas;

3) elektros energija iš atsinaujinančių energijos išteklių centralizuota prekyba yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga;

4) padidinta gaminančio vartotojo, kai juo yra juridinis asmuo, elektrinės įrengtoji galia iki 100 kW;

5) vienas iš Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos įgyvendinimo finansavimo šaltinių – pajamos, gautos vykdant susitarimus dėl statistinių energijos perdavimų tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių ar bendrus projektus tarp Lietuvos Respublikos, kitų valstybių narių ir užsienio valstybių, kurios. Šios lėšos naudojamos susitarimuose dėl statistinių energijos perdavimų numatytais tikslais, susijusiais su atsinaujinančių energijos išteklių plėtra, energijos efektyvumo didinimu, taip pat moksliniams tyrimams atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje.

1.3. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 13, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-613 (2017 m. liepos 11 d.). Pagrindinės nuostatos – šiuo įstatymu naujai teisiškai reguliuojamas Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje naudojimas atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai:

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybė atlieka tyrimus ir priima sprendimą dėl plėtros;

2) už prijungimą prie tinklų atsakingas plėtotojas;

²⁹2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo (OL 2014 L 307, p. 1)

3) dalyvaujant konkurse pateikiamas prievolių įvykdymo užtikrinimas ir jo grąžinimo sąlygos ir pan.

1.4. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20(1) straipsniu įstatymas Nr. XIII-1078 (2018 m. balandžio 12 d.). Pagrindinės nuostatos:

1) tais atvejais, kai elektros energija parduodama elektros energijos biržoje, jos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių yra skatinama viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarka;

2) naujai teisiškai reguliuojama elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminančių vartotojų veiklos plėtra ir jos kainodara;

3) saulės šviesos, vėjo ir biomasės energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtoji suminė galia neturi viršyti 100 MW, iš kurių:

1) 70 MW galia paskirstoma fiziniams asmenims, išskyrus ūkininkus;

2) 30 MW galia paskirstoma juridiniams asmenims ir ūkininkams.

1.5. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 22 ir 51 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-1451 (2018 m. birželio 30 d.). Pagrindinės nuostatos – naujai įsteigta viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra:

1) atlieka Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje tyrimus ir kitus veiksmus, reikalingus atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai;

2) vykdo švietėjišką veiklą apie atsinaujinančių energijos išteklių plėtros ir naudojimo praktines galimybes ir naudą.

1.6. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 17, 20, 20(1), 21 straipsnių pakeitimo, Įstatymo papildymo 63(1) straipsniu ir 15 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas Nr. XIII-1890 (2018 m. gruodžio 20 d.). Pagrindinės nuostatos:

1) naujai nustatytas pagrindinis šio įstatymo uždavinys – siekti, kad 2025 metais energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių energijos dalis, palyginti su šalies bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, sudarytų ne mažiau kaip 38 proc. ir kad ši dalis toliau būtų didinama, tam panaudojant naujausias ir veiksmingiausias atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo technologijas ir skatinant energijos vartojimo efektyvumą;

2) 2025 metais elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį, palyginti su šalies bendruoju galutiniu elektros energijos suvartojimu, siekti padidinti ne mažiau kaip iki 38 proc.;

3) 2020 metais centralizuotai tiekiamos šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį šilumos energijos balanse padidinti ne mažiau kaip iki 70 proc.;

4) naujai reglamentuojamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinamas taikant nustatytą paramos schemą, kurią sudaro viena ar kelios nurodytos skatinimo priemonės. Iš naujų priemonių paminėtinas kainos priedas (vietoje fiksuoto tarifo) ir naujai apibrėžiamas nurodytų elektros energijos gamintojų atleidimas nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos balansavimą ir (ar) elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimą skatinimo laikotarpiu;

5) taip pat naujai ir detalai reglamentuojama atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti plėtra, kuri yra pripažįstama vienu iš strateginių valstybės energetikos politikos tikslų, ir skatinimas bei elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidų paskirstymas. Naujai reglamentuojamas skatinimo kvotų paskirstymo tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių aukcionas, kurį skelbia ir organizuoja Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija³⁰. Šio aukciono charakteristikos: tai technologiškai

³⁰nuo 2019-07-01 – Valstybinė energetikos reguliavimo taryba

neutralus aukcionas, organizuojamas pagal iš anksto nustatytą tvarkaraštį, kuriame varžomasi dėl kainos priedo; jo laimėtojai elektros energiją parduoda rinkoje, o jame gali dalyvauti ir kitos valstybės narės, kurios yra sudariusiuos susitarimą su Lietuvos Respublika. Nustatyta, kad 2019 m. rugsejo 2 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija savo interneto svetainėje paskelbia informaciją apie planuojamą organizuoti skatinimo kvotų paskirstymo aukcioną, kuriame paskirstomas 0,3 TWh elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių kiekis.

2. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymas Nr. VIII-1881:

2.1. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 16, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 39(1) straipsniu įstatymas Nr. XIII-604 (2017 m. liepos 4 d.). Pagrindinės nuostatos, susijusios su atsinaujinančių išteklių energijos plėtra:

1) pakeičiamos ir papildomos įstatymo sąvokos ir (arba) jų apibrėžtys: elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminantis vartotojas; ilgalaikis planavimas; viešuosius interesus atitinkančios paslaugos;

2) elektros energetikos sektoriaus veiklos valstybinis valdymas, reguliavimas, priežiūra ir kontrolė papildomi nauju bendruoju principu – atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo elektros energetikos sektoriuje plėtros skatinimo principu;

3) nustatomi atvejai, kada nereikalingi leidimai gaminti elektros energiją elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginiuose ir plėtoti elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos pajėgumus;

4) papildoma nauju 39¹ straipsniu, skirtu skirstomųjų tinklų plėtros planavimui, kuriame nustatomi reikalavimai skirstomųjų tinklų oreparoriui rengti skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, nurodoma, į ką reikia atsižvelgti ir kas turi būti tame plane pateikta. Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai pavesta atlikti skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plano įgyvendinimo stebėseną.

4) centralizuotai elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, superkama iš elektros energijos gamintojų, kuriems taikomas fiksuotas tarifas. Visa supirktą elektros energija, pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių, prekiaujama Prekybos elektros energija taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 1-244 „Dėl Prekybos elektros energija taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Prekybos elektros energija taisyklės), nustatytais būdais, tvarka ir sąlygomis bei vadovaujantis ekonominio naudingumo ir mažiausios finansinės naštos elektros energijos vartotojams, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų mokėtojams principais. Centralizuotą elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių prekybą vykdo visuomeninis tiekėjas ir (ar) paskirtoji įmonė. Nupirktą elektros energija gali būti tiekama ir visuomeninio tiekėjo, ir paskirtosios įmonės vartotojams;

5) viešuosius interesus atitinkančioms paslaugoms elektros energetikos sektoriuje priskiriama elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių balansavimas ir jos centralizuota prekyba, vykdoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės (ar jos įgaliotos institucijos) nustatyta tvarka, taip pat elektros tinklų operatoriaus atliekamas elektros tinklų optimizavimas, plėtra ir (ar) rekonstravimas, užtikrinantys elektros gamybos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius plėtrą. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos nerenkamos už gamintojų naudojant atsinaujinančius energijos išteklius pasigamintą ir ūkinei veiklai vykdyti suvartotą elektros energijos kiekį. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos gali būti naudojamos tik viešuosius interesus atitinkančioms paslaugoms (įskaitant paminėtas paslaugas, susijusias su atsinaujinančių išteklių energija) finansuoti ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo sąnaudoms padengti.

2.2. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIII-614 (2017 m. liepos 11 d.). Pagrindinės nuostatos, susijusios su atsinaujinančių išteklių energijos plėtra:

1) leidimai gaminti elektros energiją elektrinėse, įrengtose Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalyje išduodami Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka išduoto ir galiojančio leidimo naudoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalį atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai pagrindu ir galioja iki šio leidimo galiojimo laikotarpio pabaigos;

2) leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas, jeigu asmeniui yra išduotas leidimas naudoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalį atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir jų eksploatacijai Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka.

2.3. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 67 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIII-1079 (2018 m. balandžio 12 d.)

Šiuo įstatymu nustatoma, kad Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, vadovaudamasi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatomis, tvirtina Elektros energiją gaminančių vartotojų naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainos skaičiavimo metodiką ir nustato gaminančių vartotojų naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainą.

2.4. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 12, 15, 23, 38, 39, 39(1), 40, 41, 43, 44, 46, 51, 58, 61, 67, 68, 69, 74, 75, 75(2) straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 74(1) straipsniu įstatymas Nr. XIII-1456 (2018 m. birželio 30 d.). Pagrindinės nuostatos, susijusios su atsinaujinančių išteklių energijos plėtra:

1) skirstomųjų tinklų plėtros planavimas papildomas nuostata, kad skirstomųjų tinklų operatoriaus rengiamas 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planas turi būti grindžiamas, be kita ko, ir tinklo optimizavimo galimybėmis.

2) centralizuotą elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių prekybą vykdo skirstomųjų tinklų operatorius ir (ar) paskirtoji įmonė. Nupirkta elektros energija gali būti tiekiamą ir nurodyto skirstomųjų tinklų operatoriaus, ir paskirtosios įmonės vartotojams. Taip pat patikslinti paskirtajai įmonei anksčiau galioję reikalavimai.

2.5. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16, 22, 34, 40, 46, 67, 74 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 21(1) straipsniu įstatymas Nr. XIII-1891 (2018 m. gruodžio 20 d.). Pagrindinės nuostatos, susijusios su atsinaujinančių išteklių energijos plėtra:

1) papildoma nauja nuostata, kuri, be kitų, taikoma tik elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojams, išduodant jiems leidimus gaminti elektros energiją – pateikusiems rašytinį įsipareigojimą nugriauti ar išmontuoti elektrinę Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, kai įsigalioja Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos sprendimas panaikinti leidimo gaminti elektros energiją galiojimą. Elektrinė gali būti nenugriauta ar neišmontuota, jeigu ją numatoma naudoti kitiems tikslams, atitinkantiems teisės aktų reikalavimus;

2) tinklų operatoriaus įsipareigojimas prijungti gamintojų, gaminančių elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, elektrinę prie elektros tinklų ir užtikrinti patikimą joje pagamintos elektros energijos perdavimą ir paskirstymą per terminą, kuris negali būti ilgesnis už Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nurodytus terminus;

3) elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančius energijos išteklius ir šios elektros energijos, kurią gamina rinkos dalyviai, kurių eksploatuojama elektrinė yra mažesnė kaip 500 kW, balansavimas vykdomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;

4) pasikeitus paramos schemai, įtvirtinta nuostata, kad rinkos dalyviai, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo [2019 m. gegužės 1 d.] Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis įgijo teisę pasinaudoti fiksuotu elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių tarifu, jų elektros energijos gamyba naudojant

atsinaujinančius energijos išteklius, šios elektros energijos balansavimas ir jos centralizuota prekyba laikomi viešuosius interesus atitinkančiomis paslaugomis.

3. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymas Nr. IX-1565:

Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2, 10, 20, 32 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10(1) straipsniu įstatymas Nr. XIII-1062 (2018 m. kovo 29 d.). Pagrindinės nuostatos, susijusios su atsinaujinančių išteklių energijos plėtra:

Įstatymas papildytas šilumos gamybos ir (ar) supirkimo šilumos aukciono būdu bendraisiais principais, vienas iš kurių – gaminant ir (ar) superkant šilumą, prioritetas teikiamas mažiausiai pasiūlytai kainai. Jeigu siūloma vienoda šilumos kaina, nustatoma prioritetų eilė. Pirmosiose vietose:

- a) didelio naudingumo kogeneracijos įrenginiai, naudojantys atsinaujinančius energijos išteklius arba deginantys atliekas;
- b) bendri šilumos ir elektros gamybos (kogeneracijos) įrenginiai, naudojantys atsinaujinančius energijos išteklius arba deginantys atliekas;
- c) šilumos gamybos įrenginiai, naudojantys atsinaujinančius energijos išteklius arba deginantys atliekas.

4. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas Nr. IX-884:

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 6, 9 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13(1) straipsniu įstatymas Nr. XIII-1449 (2018 m. birželio 30 d.). Pagrindinės nuostatos, susijusios su atsinaujinančių išteklių energijos plėtra:

Viešojo įstaiga Lietuvos energetikos agentūra:

- 1) vykdo atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų rengimo atestacijai proceso administravimą;
- 2) atlieka atsinaujinančių išteklių energijos vartojimo skatinimo ir su tuo susijusius viešinimo darbus;
- 3) atlieka atsinaujinančių išteklių energijos panaudojimo transporto sektoriuje įgyvendinimo stebėseną;
- 4) atlieka, peržiūri ir (ar) atnaujina Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje tyrimus ir kitus veiksmus, kurie reikalingi Vyriausybės nutarimui dėl Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalių, kuriose tikslinga organizuoti konkursą (konkursus) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai, ir dėl atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtųjų galių nustatymo priimti.

2.b. Informacija apie priemones, kurių imtasi siekiant užtikrinti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, perdavimą bei skirstymą ir tobulinti sistemą ar taisykles, taikomas padengiant ir pasidalijant su įjungimu į tinklą ir tinklo sustiprinimu susijusias išlaidas (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies f punktas*)

Elektros energijos perdavimas ir skirstymas

1. Elektros energijos pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių perdavimo ir skirstymo klausimai reglamentuoti Lietuvos Respublikos teisės aktais:

1.1. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme³¹ nustatyta, kad elektros tinklų operatorius privalo per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo pasirašyti ketinimų protokolą pateikimo dienos pasirašyti su statyti ar įrengti elektrinę planuojančiu asmeniu, ketinančiu dalyvauti organizuojamame skatinimo kvotų paskirstymo aukcione, ketinimų protokolą

³¹Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas Nr. XI-1375

Elektros tinklų operatorius (arba nustatytais atvejais – perdavimo sistemos operatorius) turi visą elektros energijos gamintojo, kuris atitinka šio įstatymo atitinkamas gamintojui nustatytas nuostatas, pasiūlytos elektros energijos kiekį pirmumo teise iš gamintojo priimti, perduoti ir (ar) paskirstyti skaidriais ir nediskriminaciniais tarifais.

Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, persiuntimas elektros tinklais teisės aktų nustatyta tvarka gali būti ribojamas ar laikinai sustabdomas esant energetikos sistemos avarinei situacijai ar dėl kitų techninių priežasčių, kai nediskriminaciniais pagrindais ribojamas elektros tinklų pralaidumas. Elektros tinklų operatorius imasi visų pagrįstai reikalingų priemonių elektros tinklų operatoriaus valdomiems tinklams, įskaitant tinklams eksploatuoti reikalingus elektros įrenginius ir objektus, optimizuoti, išplėsti ir (ar) rekonstruoti ir didinti elektros tinklų pajėgumą, kad būtų galima užtikrinti saugų ir patikimą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, priėmimą, perdavimą ir paskirstymą.

1.2. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme³² nustatytos pareigos perdavimo sistemos operatoriumi ir skirstomųjų tinklų operatoriumi, – jie pirmumo teise toliau nurodomo prioriteto tvarka turi užtikrinti elektros energijos priėmimą ir persiuntimą perdavimo tinklais (perdavimo sistemos operatorius) ir skirstomaisiais tinklais (skirstomųjų tinklų operatorius), pagamintos:

- 1) iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu;
- 2) iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu;
- 3) ne iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu;
- 4) ne iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu.

1.3. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše³³ reglamentuotas elektros tinklų galios ir pralaidumo rezervavimas. Elektros tinklų operatoriai nustatyta tvarka ir sąlygomis rezervuoja jų valdomų elektros tinklų pralaidumus, kiek to reikia atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms prijungti ir jose pagamintai elektros energijai persiųsti.

Elektros tinklų galią ir pralaidumus elektros tinklų operatoriai rezervuoja atitinkamam skatinimo kvotų paskirstymo aukcionui nuo pirmojo aukciono dalyvio ketinimų protokolo pasirašymo su elektros tinklų operatoriumi dienos.

Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius, bendradarbiaudamas su skirstomųjų tinklų operatoriumi, savo interneto svetainėje skelbia ir nuolat atnaujina aktualius duomenis apie esamą laisvą elektros perdavimo tinklų galią ir pralaidumus.

Skatinimo laikotarpiu, nurodytu minėtame apraše, visa elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, patiekta į elektros tinklus persiunčiama pirmumo teise.

Prijungimo prie elektros tinklų išlaidų pasidalijimas

Prijungimo prie elektros tinklų išlaidų pasidalijimas reglamentuotas Lietuvos Respublikos teisės aktais:

1. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatyta, kad elektrinių prijungimas prie elektros tinklų yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga, o išlaidos, susijusios su elektrinių prijungimu prie elektros tinklų, paskirstomos asmeniui,

³²Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymas Nr. VIII-1881

³³Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

turinčiam šiame įstatyme numatyta skatinimo priemonę, ir elektros tinklų operatoriui, atsižvelgiant į elektros tinklų nuosavybės ribas.

Elektrinę pastatęs ar įrengęs asmuo apmoka faktines elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidas:

1) 40 proc. elektrinių, kurių įrengtoji galia viršija 350 kW, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų;

2) 20 proc. elektrinių, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų.

Šios nuostatos netaikomos, kai elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo teisės aktų nustatyta tvarka elektrinės prijungimo prie elektros tinklų darbus atlieka pats.

2. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše reglamentuotas elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimas. Nustatyta, kad atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidos kompensuojamos statyti ar įrengti elektrinę planuojantiems asmenims, kuriems nustatytas fiksuotas tarifas, šias išlaidas paskirstant statyti ar įrengti elektrinę planuojančiam asmeniui ir elektros tinklų operatoriui.

Statyti ar įrengti elektrinę planuojantiems asmenims taikomos tokios atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimo sąlygos, kurios galioja leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo dieną.

Elektrinių, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimas laikomas elektros tinklų operatoriaus teikiama viešuosius interesus elektros energetikos sektoriuje atitinkancia paslauga.

3. Kiti teisės aktai reglamentuojantys prijungimo prie elektros tinklų išlaidų pasidalijimą:

3.1. Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodika³⁴;

3.2. Reikalavimai pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašui³⁵.

3. Informacija apie taikomas paramos schemas ir kitas priemones, siekiant skatinti energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, ir Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane nurodytų priemonių įgyvendinimo pažangą (Direktivos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas)

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nurodyta, kad atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas skatinamas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas skatinamas taikant nustatytą paramos schemą, kurią sudaro viena ar kelios skatinimo priemonės. Skatinimo priemonėmis yra laikoma:

- 1) fiksuotas tarifas;
- 2) energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių supirkimas;
- 3) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių įrenginių prijungimo prie energetikos tinklų ar sistemų išlaidų kompensavimas;

³⁴Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-235 „Dėl Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodikos patvirtinimo“

³⁵Reikalavimai pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašui, patvirtinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. O3-193 „Dėl Reikalavimų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašui patvirtinimo“

4) energetikos tinklų ar sistemų galios ir pralaidumo ar kitų atitinkamų techninių parametų rezervavimas atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms įrenginiams prijungti;

5) energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių persiuntimas pirmumo teise;

6) elektros energijos gamintojų atleidimas nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos balansavimą ir (ar) elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimą skatinimo laikotarpiu. Iki 2017 m. lapkričio 1 d. ši nuostata buvo taikoma visiems elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojams, o po 2017 m. lapkričio 1 d. – tik tiems gamintojams, kuriems leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti po 2017 m. lapkričio 1 d. ir kurių eksploatuojama elektrinė yra 500 kW ir didesnės įrengtosios elektros energijos galios, arba bandomiesiems vėjo elektrinių projektams, kurių įrengtoji elektros energijos galia yra 3 ir daugiau MW ar elektrinę sudaro 3 ir daugiau elektros gamybos įrenginių ši skatinimo priemonė netaikoma;

7) parama žemės ūkio produkcijos – biokuro, biodegalų, biotepalų ir bioalyvų gamybos žaliavos – gamybai ir perdirbimui;

8) privalomo atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti ir (ar) privalomo energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo, taip pat biodegalų naudojimo reikalavimai;

9) parama investicijoms į atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias technologijas;

10) kitos įstatymų nustatytos lengvatos.

Dėl elektros energijos gamintojų atleidimo nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos balansavimą ir (ar) elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimą po skatinimo laikotarpio sprendžia Lietuvos Respublikos Vyriausybė visiems gamintojams bendrai tam naudodama turimą infrastruktūrą ir įrenginius.

Skatinimo priemonių taikymo tvarką ir sąlygas, kiek jų nereglamentuoja šis ir (ar) kiti įstatymai, vadovaudamasi šio įstatymo reikalavimais, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Taip pat aplinkai nekenksmingų technologijų plėtrai, naudojant atsinaujinančius energijos išteklius energijos gamybai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu gali suteikti bandomojo projekto statusą.

Šioje Ataskaitos dalyje toliau detalčiau aprašytos šios finansinės paramos schemos ir priemonės, skirtos skatinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtrą:

- 1) viešuosius interesus atitinkančios paslaugos;
- 2) Europos Sąjungos struktūrinė parama 2014–2020 metų laikotarpiu;
- 3) Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa;
- 4) Klimato kaitos programa;
- 5) mokesčio už aplinkos teršimą lengvatos;
- 6) energiniams produktams taikomas atleidimas nuo akcizų ir akcizų lengvatos;
- 7) biodegalų gamybos plėtros finansavimas.

Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos

Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos apraše³⁶ nustatyta viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje (toliau – viešuosius interesus atitinkančios paslaugos) teikimo tvarka, šių paslaugų teikimo apimčių nustatymo tvarka, įpareigojimus teikti paslaugas,

³⁶Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“

paslaugų teikimo kompensavimo tvarka, apraše nustatytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių asmenų atrankos procedūros vykdymo tvarka.

Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos, be kita ko, apima:

- 1) elektros energijos gamybą naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, šios elektros energijos balansavimą ir jos centralizuotą prekybą;
- 2) atsinaujinančių energijos išteklių elektrinių prijungimą prie elektros tinklų;
- 3) elektros tinklų operatoriaus atliekamą elektros tinklų optimizavimą, plėtrą ir (ar) rekonstravimą, užtikrinančius elektros energijos gamybos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius plėtrą.

Minėtas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikia šie asmenys:

- 1) elektros energijos gamintojai, elektros energijai gaminti naudojantys atsinaujinančius energijos išteklius;
- 2) perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriai, teikiantys viešuosius interesus atitinkančias paslaugas ir balansuojantys elektros energijos gamybą naudojant atsinaujinančius energijos išteklius.

Šie asmenys privalo teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, vadovaudamiesi viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir mažiausių sąnaudų principu.

Fiksuoti tarifai

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija atsinaujinančių energijos išteklių srityje organizuoja skatinimo kvotų paskirstymo aukcionus ir apskaičiuoja fiksuotų tarifų didžiausius galimus dydžius aukcionuose dalyvaujantiems gamintojams. Pagal Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytus skatinimo kvotos dydžius, laisvų skatinimo kvotų nuo 2015 m. nebeliko.

Nuo 2016 m. kovo 1 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pagal jai priskirtą funkciją kas pusmetį atlieka elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių plėtos įvertinimą ir peržiūri elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, fiksuotų tarifų didžiausius galimus dydžius aukcionuose dalyvaujantiems gamintojams (maksimalūs tarifai) ir perteklinės elektros energijos supirkimo tarifus (supirkimo tarifai). Nustatant maksimalius tarifus ir supirkimo tarifus, siekiant skaidriais, objektyviais ir nediskriminaciniais principais įvertinti investicinių kaštų kitimą, analizuojama Lietuvos ir Europos Sąjungos atsinaujinančių išteklių rinka ir fiksuotų tarifų įvesties parametru pokyčiai.

Vėlesniais metais Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, atsižvelgdama į tai, kad elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių plėtra nevyko, nes buvo išnaudotos kvotos, palikdavo galioti anksčiau nustatytuosius tarifus.

Elektros energijos gamintojams, naudojantiems atsinaujinančius energijos išteklius, 2017–2018 m. taikyti fiksuoti tarifai, patvirtinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimais³⁷, pateikti Ataskaitos 3 lentelėje.

³⁷(1) Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2016 m. lapkričio 29 d. nutarimas Nr. [O3-406](#) „Dėl Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2017 metų I pusmečiui“;

(2) Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2017 m. gegužės 31 d. nutarimas Nr. [O3E-165](#) „Dėl elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2017 metų II pusmečiui“;

(3) Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimas Nr. [O3E-558](#) „Dėl elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2018 metų I pusmečiui“;

(4) Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2018 m. gegužės 31 d. nutarimas Nr. [O3E-171](#) „Dėl Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2018 metų II pusmečiui“.

3 lentelė. Elektros energijos gamintojams, naudojančiams atsinaujinančius energijos išteklius, fiksuoti tarifai 2017–2018 m., Eur/kWh (be PVM)

Pavadinimas	2017 m. I pusmetis	2017 m. II pusmetis	2018 m. I pusmetis	2018 m. II pusmetis
Patvirtinta	2016-11-29 nutarimu Nr. O3-406	2017-05-31 nutarimu Nr. O3E-165	2017-11-30 nutarimu Nr. O3E-558	2018-05-31 nutarimu Nr. O3E-171
Hydroenergijos jėgainės				
$IG^* \leq 10$ perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,059	0,059	0,059	0,059
$10 < IG \leq 1000$ maksimalus tarifas	0,053	0,053	0,053	0,053
$IG > 1000$ maksimalus tarifas	0,047	0,047	0,047	0,047
Vėjo energija				
$IG \leq 10$ perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,052	0,052	0,052	0,052
$10 < IG \leq 350$ maksimalus tarifas	0,050	0,050	0,050	0,050
$IG > 350$ maksimalus tarifas	0,041	0,041	0,041	0,041
Biomasės jėgainės (naujos elektrinės statyba)				
$IG \leq 10$ perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,066	0,066	0,066	0,066
$10 < IG \leq 5000$ maksimalus tarifas	0,057	0,057	0,057	0,057
$IG > 5000$ maksimalus tarifas	0,051	0,051	0,051	0,051
Biomasės jėgainės (eksplatuojamos elektrinės rekonstrukcija)				
$IG \leq 10$ perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,046	0,046	0,046	0,046
$10 < IG \leq 5000$ maksimalus tarifas	0,040	0,040	0,040	0,040
$IG > 5000$ maksimalus tarifas	0,035	0,035	0,035	0,035
Biodujų jėgainės, gaminančios elektros energiją iš savartynuose išgaunamų biodujų				
$IG \leq 10$ perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,111	0,111	0,111	0,111
$10 < IG \leq 500$ maksimalus tarifas	0,106	0,107	0,107	0,107
$IG > 500$ maksimalus tarifas	0,086	0,086	0,086	0,086
Biodujų jėgainės, gaminančios elektros energiją iš biodujų išgaunamų anaerobiniu ar kitu būdu perdirbant biodegraduojančias organinės kilmės atliekas ar substratus				
$IG \leq 10$ perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,134	0,134	0,134	0,134
$10 < IG \leq 500$ maksimalus tarifas	0,122	0,122	0,122	0,122
$500 < IG \leq 1000$ maksimalus tarifas	0,116	0,116	0,116	0,116
$1000 < IG \leq 2000$ maksimalus tarifas	0,110	0,110	0,110	0,110
$IG > 2000$ Maksimalus tarifas	0,107	0,107	0,107	0,107
Saulės jėgainės (neintegruotos į pastatą)				
$IG \leq 10$ perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,136	0,136	0,136	0,136
$10 < IG \leq 100$ maksimalus tarifas	0,124	0,124	0,124	0,124
$100 < IG \leq 350$ maksimalus tarifas	0,115	0,115	0,115	0,115
$IG > 350$ maksimalus tarifas	0,122	0,122	0,122	0,122
Saulės jėgainės (integruotos į pastatą**)				
$IG \leq 10$ perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,169	0,169	0,169	0,169
$10 < IG \leq 100$ maksimalus tarifas	0,152	0,152	0,152	0,152
$100 < IG \leq 350$ maksimalus tarifas	0,141	0,141	0,141	0,141
$IG > 350$ maksimalus tarifas	0,148	0,148	0,148	0,148

* IG – įrengtoji galia, kW

**integruotos į pastatą saulės jėgainės – tokios jėgainės naudojamos kaip dalinis pastato paviršius, visiškai pakeičiantis atitinkamą pastato stogo ar sienos plotą

2017–2018 metų laikotarpiu remtinai elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamyba (MWh) ir jai skirta parama (tūkst. Eur) (viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) lėšų administratoriaus – BALTPool UAB duomenimis) nurodyta Ataskaitos 4 lentelėje.

4 lentelė. Remtinios elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamyba ir jai skirta parama 2017–2018 metais

Tinklo / elektrinės tipas	2017 m.		2018 m.	
	pagaminta, MWh	parama, tūkst. Eur	pagaminta, MWh	parama, tūkst. Eur
Perdavimo tinklas (vėjo elektrinės)	1186185	53133	992354	31709
Skirstomasis tinklas:	629456	49901	586734	49139
mažosios hidroelektrinės	106815	3952	66263	2337
mažosios vėjo elektrinės	144612	6759	125389	5233
mažosios saulės elektrinės	65299	21318	75753	24658
didžiosios biokuro elektrinės	102235	4968	101990	4504
mažosios biokuro / biodujų elektrinės	210495	12905	217339	12407
Iš viso	1815641	103034	1579088	80848

Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionai

Vienas iš atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimo būdų – skatinimo kvotos.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatyta, kad atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimo kvotos didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms, atitinkančioms Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nurodytus uždavinius, paskirstomos aukciono būdu. Skatinimo kvotas ir aukcionų regionus, taip pat skatinimo kvotų paskirstymo tvarką ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms nustato ir tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Aukcionai organizuojami elektrinių prijungimo prie elektros tinklų regionuose atskirai kiekvienai statyti ar įrengti elektrines planuojančių asmenų grupei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais terminais, ne vėliau kaip per 180 kalendorinių dienų nuo asmens prašymo organizuoti aukcioną konkrečiai statyti ar įrengti elektrines planuojančių asmenų grupei jo nurodytame regione pateikimo dienos.

Aukciono laimėtoju pripažįstamas dalyvis, nurodęs mažiausią pageidaujama fiksuotą tarifą, įvertinus tai, kad vienoje aukciono zonoje didžiausia elektrinių parko įrengtoji galia negali sudaryti daugiau kaip 40 proc. didžiausiosios leidžiamos prijungti generuojančių šaltinių galios regione. Jeigu dviejų ar daugiau aukciono dalyvių pateikti pasiūlymai dėl pageidaujamo fiksuoto tarifo dydžio sutampa, laimėtoju pripažįstamas dalyvis, pasiūlęs statyti didesnės galios elektrinių parką. Jeigu sutampa pasiūlymai ir dėl elektrinių parko galios, skatinimo kvota atitinkamame prijungimo taške tokiems aukciono dalyviams paskirstoma proporcingai jų pateiktos galios pasiūlymams.

Aukciono laimėtojas ne vėliau kaip per 3 mėn. nuo aukciono laimėjimo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo ir Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka privalo kreiptis į Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo ir jį gauti. Tuo atveju, jeigu aukciono laimėtojas per nustatytą terminą nesikreipia dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo arba šis leidimas neišduodamas, netenka galios ar jo galiojimas panaikinamas Energetikos įstatyme ir Elektros energetikos įstatyme nustatytais pagrindais, aukciono laimėtojas per vieną mėnesį nuo bent vienos iš nurodytų aplinkybių atsiradimo dienos išbraukiamas iš aukciono laimėtojų sąrašo. Atsiradusi laisva skatinimo kvota paskirstoma organizuojant naują aukcioną.

Maksimalius atsinaujinančių energijos išteklių elektros energijos, pagamintos vėjo (sausumoje ir jūroje) elektrinių, saulės šviesos energijos elektrinių, hidroelektrinių ir biokuro elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtųjų suminių galių dydžius (pagal juos

nustatomos skatinimo kvotos) iki 2020 metų nustato Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas:

- 1) vėjo elektrinių, kurioms taikomas skatinimas – iki 500 MW;
- 2) saulės šviesos energijos elektrinių – iki 10 MW;
- 3) hidroelektrinių – iki 128 MW;

4) biokuro elektrinių, kurioms taikomas skatinimas – iki 105 MW. Taip pat biokuro elektrinių, kurių įrengimas skatinamas ne viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšomis, ir kurioms netaikomas šio šio įstatymo 20 str. numatytas skatinimas – padidinti iki optimalios, Nacionalinėje šilumos ūkio plėtros programoje nustatytos biokuro elektrinių galios.

Kai elektrinių įrengtoji suminė galia bent vienai iš numatytų rūšių elektrinių pasiekia minėtus įrengtųjų galių dydžius, pradėtas ir nebaigtas skatinimo kvotų paskirstymas tos rūšies elektrinėms nutraukiamas.

2015 m. buvo pasiektos pagal Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytus maksimalius atsinaujinančių energijos išteklių elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinių, saulės šviesos energijos elektrinių, hidroelektrinių ir biokuro elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtųjų suminių galių dydžius nustatytos skatinimo kvotos, todėl aukcionai nebuvo organizuoti.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytos skatinimo kvotos buvo detalizuotos Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2012 m. nutarimu³⁸, nustatant, kad:

1) aukcionų skatinimo kvotų regionas vėjo elektrinėms – visa Lietuvos Respublikos teritorija. Aukcionų regiono skatinimo kvota – 260 MW (iš jų 210 MW – jungiamoms prie perdavimo tinklo elektrinėms ir 50 MW – jungiamoms prie skirstomojo tinklo elektrinėms), neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia – ne didesnė kaip 30 kW;

2) aukcionų skatinimo kvotų regionas saulės šviesos energijos elektrinėms – visa Lietuvos Respublikos teritorija. Aukcionų regiono skatinimo kvota – 10 MW, neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia – ne didesnė kaip 30 kW;

3) aukcionų skatinimo kvotų regionas hidroelektrinėms – visa Lietuvos Respublikos teritorija. Aukcionų regiono skatinimo kvota – 14 MW;

4) aukcionų skatinimo regionas skystojo ir kietojo biokuro elektrinėms – visa Lietuvos Respublikos teritorija. Aukcionų regiono skatinimo kvota – 230 MW (jeigu aukcionuose dalyvauja elektrinės, kuriose numatyta deginti energijai gaminti tinkamas pramonines ir (ar) komunalines atliekas, biokurą naudojanči galia apskaičiuojama kaip elektrinės įrengtosios galios ir procentinės atliekų biologiškai skaidžios dalies sandauga);

5) aukcionų skatinimo kvotų regionas biodujų elektrinėms – visa Lietuvos Respublikos teritorija. Aukcionų regiono skatinimo kvota – 75 MW.

Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše nustatyta, kad skatinimo kvotų paskirstymo aukcionai organizuojami Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatyta tvarka (išskyrus minėtame apraše nurodytus elektros energijos gamintojus).

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisija 2011 m. nutarimu³⁹ patvirtino Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatus, kurie reglamentuoja skatinimo kvotų paskirstymo, elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių skatinimo kvotų paskirstymo aukciono skelbimo, organizavimo ir laimėtojo ar laimėtojų išrinkimo bendruosius principus ir tvarką.

³⁸Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. 810 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimo kvotų ir aukcionų regionų patvirtinimo“ [negalioja nuo 2019-05-01]

³⁹Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimas Nr. O3-229 „Dėl Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatų patvirtinimo“

Gamintojai, laimėję aukcioną, privalo per 3 mėnesius nuo paskelbimo skatinimo kvotų paskirstymo aukciono laimėtoju dienos kreiptis į Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo.

Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos viešai skelbia informaciją apie priskirtas įrengtąsias sumines galias ir esamas laisvas skatinimo kvotas. 2018 m. informacija apie tai teikiama Ataskaitos 5 lentelėje.

5 lentelė. Informacija apie priskirtas įrengtąsias sumines galias ir esamas laisvas skatinimo kvotas (2018 m. duomenys)

Elektrinės / asmenys	Priskirtos įrengtosios suminės galios (MW)	Panaudotos įrengtosios suminės galios (MW)	Laisvos suminės galios (MW)
Vėjo elektrinės	500		–
Saulės šviesos elektrinės	10		–
Hidroelektrinės	128		–
Biokuro elektrinės	105		–
Elektros energiją gaminančių vartotojų saulės šviesos energijos, vėjo ir biomasės energijos išteklius naudojančios elektrinės	100	11,604	88,396
Galia, priskirta fiziniams asmenims	70	7,516	61,430
Galia gaminančių vartotojų, kurių elektros įrenginių įrengtoji galia ne didesnė kaip 5 kW (duomenys iš AB „Enerģijos skirstymo operatorius“)		1,054	
Galia, priskirta juridiniams asmenims	30	3,025	26,966
Galia gaminančių vartotojų, kurių elektros įrenginių įrengtoji galia ne didesnė kaip 5 kW (duomenys iš AB „Enerģijos skirstymo operatorius“)		0,009	

Pastaba. Faktiškai ši tvarka buvo taikoma iki 2015 m., nes vėliau nebebuvo laisvos skatinimo kvotos.

Europos Sąjungos parama 2014–2020 metų laikotarpiu

Šioje Ataskaitos dalyje toliau detaliau aprašyta Europos Sąjungos parama 2014–2020 metų laikotarpiu, kuri skirta ar susijusi su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra:

Atsinaujinantys energijos išteklių pramonei LT+

(2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.2.1-LVPA-K-836)

Atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių energijos gamybos pajėgumų įrengimas, naujų atsinaujinančių energijos išteklių efektyvesnio panaudojimo technologijų kūrimas ir diegimas pramonės įmonėse, siekiant naudoti energiją pačių įmonių vidiniams poreikiams tenkinti bei sudarant galimybę perteklinę energiją tiekti kitoms pramonės įmonėms ar perduoti į centralizuotus energetinius tinklus.

Galimi pareiškėjai: MVĮ ir didelės pramonės įmonės.

Skiriamas finansavimas: ES struktūrinių fondų lėšos – 23 977 716,00 Eur.

Informacija apie rezultatus pateikta Ataskaitos 6 lentelėje.

6 lentelė. Pasiektų Atsinaujinantys energijos išteklių pramonei LT+ priemonės rodiklių apžvalga 2017–2018 metais

Rodiklio pavadinimas	Siektina reikšmė		Pasiekta reikšmė	Pasiiekimo data	Skirtas finansavimas (Eur)
	matas	suplanuota sutartyse			
Subsidijas gaunančių įmonių skaičius	vnt.	96	90	2018-12-31	21209568,25
Privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą įmonėms (subsidijos)	Eur	17193503,35	3827347,51	2018-12-31	
Papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai	MW	48,44	8,23	2018-12-31	

Įgyvendinus priemonę planuojami rezultatai (2023 m. gruodžio 31 d.):

- 1) energijos suvartojimo intensyvumas pramonės įmonėse – 152,90 kg naftos ekvivalento 1000 eurų;
- 2) papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 42,45 MW;
- 3) subsidijas gaunančių įmonių skaičius – 93 įmonės;
- 4) privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą įmonėms (subsidijos) 16477854 eurai.

Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste
(2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-V-108)

Atsinaujinančių išteklių energijos panaudojimo plėtra efektyviai šilumos ir elektros energijos gamybai kogeneraciniame elektriniame Vilniuje.

Galimas pareiškėjas – UAB Vilniaus kogeneracinė įgainė.

Galimas partneris – „Lietuvos energija“, UAB.

Skiriamas finansavimas: ES struktūrinių fondų lėšos – 94 500 000,00 Eur.

Informacija apie rezultatus pateikta Ataskaitos 7 lentelėje.

7 lentelė. Pasiektų Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste priemonės rodiklių apžvalga 2017–2018 metais

Rodiklio pavadinimas	Siektina reikšmė		Pasiekta reikšmė	Pasiiekimo data	Skirtas finansavimas (Eur)
	matas	suplanuota sutartyse			
Naujai įrengtų didelio efektyvumo kogeneracijos įrenginių elektrinė įrengtoji galia	MW	70,00	0,00	2018-12-31	90858950,00
Naujai įrengtų didelio efektyvumo kogeneracijos įrenginių vardinė (nominali) šiluminė galia	MW	158,00	0,00	2018-12-31	
Papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai	MW	228,00	0,00	2018-12-31	

Įgyvendinus priemonę planuojami rezultatai (2023 m. gruodžio 31 d.):

- 1) atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse – 23 proc.;
- 2) papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 228 MW;
- 3) bendras metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažėjimas – 310 000 t CO₂ ekvivalentu;
- 4) naujai įrengtų didelio efektyvumo kogeneracijos įrenginių vardinė (nominali) šiluminė galia – 158 MW;
- 5) naujai įrengtų didelio efektyvumo kogeneracijos įrenginių elektrinė įrengtoji galia – 70 MW.

Komunalinių atliekų deginimo pajėgumų plėtra

(2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 05.2.1-APVA-V-022)

Komunalinių atliekų deginimo (naudojimo energijai gauti) įrenginių statyba.

Galimas pareiškėjas: UAB „Vilniaus kogeneracinė jėgainė“.

Skiriamas finansavimas: ES struktūrinių fondų lėšos – 48,55 mln. Eur.

Projektu „Komunalinių atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumų sukūrimas Vilniaus mieste“ (sąrašo Nr. 05.2.1-APVA-V-022-01-0001) numatoma sukurti po apdorojimo likusių, perdirbti netinkamų ir energetinę vertę turinčių komunalinių atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumus Vilniaus miesto savivaldybėje, įrengiant didelio efektyvumo kogeneracinę jėgainę, kurios pajėgumai siektų 160000 tonų sudegintų atliekų per metus, bendroji įrengtoji galia: šilumos gamyba (60 MW), elektrinė galia (19 MW). Vilniaus komunalinių atliekų deginimo su energijos atgavimu įrenginys buvo planuojamas atsižvelgiant į nacionalinius ir ES strateginius tikslus, atliekų susidarymo ir tvarkymo prognozes bei ES Žiedinės ekonomikos gaires. Pagrindinė projekto veikla – komunalinių atliekų didelio efektyvumo deginimo (naudojimo energijai gauti) įrenginio įdiegimas ir statyba. Projekto dėka bus sukurta vis dar trūkstama techninė atliekų tvarkymo sistemos grandis Vilniaus ir Utenos regionuose, t. y. bus įrengta infrastruktūra šiuose regionuose veikiančiuose komunalinių atliekų apdorojimo įrenginiuose susidarančioms tinkamoms deginti atliekoms panaudoti (energijai gauti). Atliekų deginimo įrenginys galės pagaminti apie 413 GWh/m. šilumos energijos ir apie 158 GWh/m. elektros energijos.

Informacija apie priemonės įgyvendinimo rodiklį pateikta Ataskaitos 8 lentelėje.

8 lentelė. Pasiektų Komunalinių atliekų deginimo pajėgumų plėtra priemonės rodiklių apžvalga 2017–2018 metais

Rodiklio pavadinimas	Siektina reikšmė		Pasiiekta reikšmė	Pasiiekimo data	Skirtas finansavimas (Eur)
	matas	suplanuota sutartyse			
Sukurti komunalinių atliekų panaudojimo energijai gauti pajėgumai	tonos per metus	160000,00	0,00	2018-12-31	48553044,00

Įgyvendinus priemonę planuojami rezultatai (2023 m. gruodžio 31 d.):

- 1) sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis – 30 proc.;
- 2) sukurti komunalinių atliekų panaudojimo energijai gauti pajėgumai – 160000 tonų per metus.

Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas

(2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-K-110)

Naujų didelio efektyvumo biokuro kogeneracijos įrenginių (iki 5 MW elektrinės galios, visas nominalus šiluminis našumas ne didesnis nei 20 MW) įrengimas centralizuoto šilumos teikimo sistemose (išskyrus Vilniuje ir Kaune).

Galimi pareiškėjai: šilumos tiekėjai ir (potencialūs) nepriklausomi šilumos gamintojai.

Skiriamas finansavimas: ES struktūrinių fondų lėšos – 12 000 000,00 Eur.

Pagal priemonę „Nedidelės galios kogeneracijos skatinimas“ Nr. 04.1.1-LVPA-K-110 buvo skelbti 2 kvietimai, gautos iš viso 4 paraiškos, tačiau pasirašytų sutarčių nėra, taip pat nėra nei vieno įgyvendinamo projekto.

Įgyvendinus priemonę planuojami rezultatai (2023 m. gruodžio 31 d.):

- 1) atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse – 23 proc.;
- 2) papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 18 MW;

3) bendras metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažėjimas – 12 000 tCO₂ ekvivalenu;

4) naujai įrengtų didelio efektyvumo kogeneracijos įrenginių vardinė (nominali) elektrinė galia – 6 MW.

Biokuro panaudojimo skatinimas šilumos energijai gaminti

(2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-K-109)

Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių (iki 10 MW šiluminės galios) įrengimas rekonstruojamose ar naujai statomose katilinėse, pakeičiant iškastinį kurą centralizuotai tiekiamos šilumos gamyboje.

Galimi pareiškėjai: šilumos tiekėjai ir nepriklausomi šilumos gamintojai, eksploatuojantys iškastinį kurą naudojančius šilumos gamybos įrenginius.

Skiriamas finansavimas: ES struktūrinių fondų lėšos – 17 040 000,00 Eur.

Informacija apie rezultatus pateikta Ataskaitos 9 lentelėje.

9 lentelė. Pasiektų Biokuro panaudojimo skatinimas šilumos energijai gaminti priemonės rodiklių apžvalga 2017–2018 metais

Rodiklio pavadinimas	Siektina reikšmė		Pasiiekta reikšmė	Pasiiekimo data	Skirtas finansavimas (Eur)
	matas	suplanuota sutartyse			
Papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai	MW	72,02	0,00	2018-12-31	10759703,13

Įgyvendinus priemonę planuojami rezultatai (2023 m. gruodžio 31 d.):

- 1) atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse – 23 proc.;
- 2) papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 70 MW;
- 3) bendras metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažėjimas – 78 000 t CO₂ ekvivalentu.

Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas

(2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-K-112)

Nusidėvėjusių biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas naujais (iki 10 MW šiluminės galios) centralizuoto šilumos tiekimo sistemose.

Galimi pareiškėjai: šilumos tiekėjai ir nepriklausomi šilumos gamintojai.

Skiriamas finansavimas: ES struktūrinių fondų lėšos – 10 000 000,00 Eur.

Informacija apie rezultatus pateikta Ataskaitos 10 lentelėje.

10 lentelė. Pasiektų Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas priemonės rodiklių apžvalga 2017–2018 metais

Rodiklio pavadinimas	Siektina reikšmė		Pasiiekta reikšmė	Pasiiekimo data	Skirtas finansavimas (Eur)
	matas	suplanuota sutartyse			
Pakeistų (naujai įrengtų) biokuro įrenginių vardinė (nominali) šiluminė galia	MW	39,59	5,00	2018-12-08	1108885,60

Įgyvendinus priemonę planuojami rezultatai (2023 m. gruodžio 31 d.):

- 1) atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse – 23 procentai;
- 2) pakeistų (naujai įrengtų) biokuro įrenginių vardinė (nominali) šiluminė galia 35 MW.

Katilų keitimas namų ūkiuose

(2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.3.2-LVPA-V-111)

Neefektyviai biomasę naudojančių katilų keitimas į efektyvesnes technologijas, naudojančias atsinaujinančių išteklių energiją šilumos gamybai (nauji efektyvūs biokuro katilai; šilumos siurbliai), namų ūkiuose, kurie nėra prijungti prie centralizuotai tiekiamos šilumos sistemos.

Galimi pareiškėjai: biudžetinė įstaiga.

Skiriamas finansavimas: ES struktūrinių fondų lėšos – 15 000 000,00 Eur.

Įgyvendinus priemonę planuojami rezultatai (2023 m. gruodžio 31 d.): namų ūkiai, kuriuose padidintas atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo efektyvumas – 4200 vnt.

Tiksliniai moksliniai tyrimai sumanios specializacijos srityje

(2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 01.2.2-LMT-K-718)

Aukšto lygio tyrėjų grupių vykdomi moksliniai tyrimai, skirti kurti ūkio sektoriams aktualias MTEP [mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros] veiklų tematikas atitinkančius rezultatus, kurie vėliau galėtų būti komercinami.

Mokslininkų iš užsienio pritraukimas vykdyti mokslinius tyrimus, skirtus kurti ūkio sektoriams aktualias MTEP veiklų tematikas atitinkančius rezultatus, kurie vėliau galėtų būti komercinami.

– Paralelinių laboratorijų MTEP veikla, skirta kurti ūkio sektoriams aktualias MTEP veiklų tematikas atitinkančius rezultatus, kurie vėliau galėtų būti komercinami.

Galimi pareiškėjai: mokslo ir studijų institucijos, universitetų ligoninės.

Skiriamas finansavimas: ES struktūrinių fondų lėšos – 53 670 830,00 Eur.

Įgyvendinat šią priemonę, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (dabar – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija) kartu su Lietuvos mokslo taryba 2017–2018 m. du kartus kvietė mokslo ir studijų institucijas ir universitetų ligonines teikti paraiškas pagal šios priemonės veiklas „Aukšto lygio tyrėjų grupių vykdomi moksliniai tyrimai“ ir „Mokslininkų iš užsienio pritraukimas vykdyti mokslinius tyrimus“. 2017 m. buvo atrinkti keturi su atsinaujinančių energijos išteklių sritimi susiję projektai ir jiems vykdyti skirta 2,25 mln. eurų, o 2018 m. – du projektai, kuriems vykdyti skirta 1,5 mln. eurų. Minėti projektai atitiko Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. nutarimu⁴⁰ patvirtintos prioritetinės krypties „Energetika ir tvari aplinka“, „Energijos ir kuro gamyba iš biomasės ar atliekų, atliekų apdorojimas, saugojimas ir šalinimas“ ir „Saulės energijos įrenginiai ir jų naudojimo elektros, šilumos ir vėsos gamybai technologijos“ prioritetus.

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa⁴¹, patvirtinta 2015 m. Europos Komisijos sprendimu, pagal kurią skiriama parama Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis. 2017–2018 m. laikotarpiu Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos pakeitimai buvo patvirtinti Europos Komisijos sprendimais⁴².

⁴⁰Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 30 d. nutarimas Nr. 411 „Dėl Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanios specializacijos) kryptių ir jų prioritetų įgyvendinimo programos patvirtinimo“

⁴¹Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842

⁴²Europos Komisijos:

1) 2017-02-14 sprendimas C(2017)1167
2) 2017-08-28 sprendimas C(2017)5998
3) 2018-06-12 sprendimas C(2018)3841

Vienas iš Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos prioritetų / tikslinė sritis – atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo bei naudojimo bioekonomikos tikslais palengvinimas. Bendros investicijos į atsinaujinančiosios energijos gamybą – 81 306 344,21 euro (tai siektina reikšmė 2023 m.).

1. Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų.

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ įgyvendinimo taisyklės⁴³, taikomos, kai paramos prašoma veikiančių ar naujai įsteigtų pelno siekiančių labai mažų, mažų įmonių veiklai ir (arba) plėtrai arba ūkininkų ne žemės ūkio verslo, nesteigiant įmonės, veiklai ir (arba) plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklą „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“.

Priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ (toliau – priemonės veikla) viena iš tikslinių sričių – atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo bei naudojimo bioekonomikos tikslais palengvinimas.

Pagal minėtos priemonės veiklą remiama:

- 1) biodujų gamyba iš gyvulių, paukščių mėšlo bei kitų biologiškai skaidžių atliekų;
- 2) biometano gamyba ir suspaudimas;
- 3) šilumos ir elektros energijos gamyba biodujų gamybos įrenginiuose;
- 4) degazuotojo substrato gamyba.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos duomenimis, iš viso veiklai „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ (biodujos gaminamos pardavimui) 2015–2019 m. skirta beveik 16,8 mln. eurų. Didžiausia paramos suma 1 pareiškėjui – 1,6 mln. eurų, galimas didžiausias paramos intensyvumas – iki 60 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

2015–2017 m. pagal šią veiklą gauta 15 paraiškų (4 išregistravo patys pareiškėjai, 1 įvertinta neigiamai, 1 dar šiuo metu vertinama), pasirašytos 9 sutartys (14,1 mln. eurų). 2017 m. buvo pateiktos 2 paraiškos (prašoma paramos suma 3,2 mln. eurų), 2018 m. paraiškos nebuvo priimamos. 2019 m. paramos gavėjų prašymu nutrauktos 8 sutartys. 2019 m. pateiktos 4 paraiškos (prašoma paramos suma 6,4 mln. eurų). Šiuo metu 1 projektas administruojamas, 5 projektai vertinami.

2. Parama investicijoms į žemės ūkio valdas.

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2015 metų⁴⁴.

Minėtos priemonės veiklos srities viena iš tikslinių sričių – skatinti atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimą ir naudojimą bioekonomikos tikslais.

Pagal priemonės veiklos sritį, be kitą ko, remiama:

- 1) biodujų gamyba gyvulininkystės ūkyje iš ūkyje susidarančių atliekų. Pagamintos biodujos, šilumos ir elektros energija gali būti naudojamos tik žemės ūkio valdos reikmėms (ne pardavimui). Biodujų gamybai naudojamas tik pareiškėjo gyvulininkystės ūkyje susidaręs

4) 2018-12-06 sprendimas C(2018)8637

⁴³ Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. 3D-632 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“

⁴⁴ Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2015 metų, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. 3D-302 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2015 metų, patvirtinimo“.

gyvulių ir paukščių mėšlas ir (arba) kitos biologiškai skaidžios atliekos. Iš biodujų kogeneracinėje elektrinėje gali būti gaminama šilumos ir elektros energija, tačiau sunaudotos šilumos energijos dalis turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. visos pagamintos energijos.

Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas be pridėtinės vertės mokesčio (PVM). Finansuojama iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Paramos intensyvumas padidinamas 20 proc. punktų minėtose taisyklėse nurodytais atvejais. Didžiausias kompleksinės (bendros) paramos lygis – iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pateikta informacija, pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ paraiškų biodujų gamybai gyvulininkystės ūkyje iš ūkyje susidarančių atliekų valdos reikmėms ankstesniu 2015–2016 metų laikotarpiu nebuvo gauta, todėl vėlesniais 2017–2018 metais pagal šią veiklos sritį paraiškos nebuvo renkamos ir parama pagal šią veiklos sritį nebuvo teikiama;

2) trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimas. Parama teikiama veisiant trumpos rotacijos plantacinius želdinius, kurių laikas tarp 2 kirtimų ne ilgesnis kaip 5 metai. Prie trumpos rotacijos želdinių priskiriami: gluosnis, karklas *Salix* spp; tuopa, drebulė ir dirbtiniai jų rūšių hibridai *Populus* spp; baltalksnis *Alnus incana* L. Apželdinamas plotas turi būti ne mažesnis nei 1 ha žemės ūkio naudmenų. Pareiškėjas turi pateikti įgaliotos institucijos patvirtintą trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimo energetiniais tikslais projektą.

Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas be pridėtinės vertės mokesčio (PVM). Finansuojama iki 40 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Paramos intensyvumas padidinamas 20 proc. punktų minėtose taisyklėse nurodytais atvejais. Didžiausias kompleksinės (bendros) paramos lygis – iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Ūkio subjektams, veisiantiems trumpos rotacijos plantacinius želdinius, didžiausia paramos suma projektui negali viršyti 30 000 eurų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pateikta informacija, pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ paraiškų trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimui ankstesniu 2015–2016 metų laikotarpiu nebuvo gauta, todėl vėlesniais 2017–2018 metais pagal šią veiklos sritį paraiškos nebuvo renkamos ir parama pagal šią veiklos sritį nebuvo teikiama.

3. Investicijos į miškininkystės technologijas.

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos srities „Investicijos į miškininkystės technologijas“ įgyvendinimo taisyklės⁴⁵.

Minėtos priemonės veiklos srities „Investicijos į miškininkystės technologijas“ viena iš tikslinių sričių – atsinaujinančių energijos šaltinių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais.

Pagal priemonės veiklos sritį, be kitą ko, remiamas miškų ūkio modernizavimas, miško kirtimo, apvaliosios medienos ir medienos biokuro ruošos technologijų diegimas, paslaugų miškų sektoriuje teikimas.

Pagal priemonės veiklos sritį didžiausia paramos suma vienam paramos gavėjui:

- 1) projektui negali viršyti 100 000 eurų sumos;
- 2) 2014–2020 metų laikotarpiu negali viršyti 200 000 eurų sumos.

⁴⁵Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos srities „Investicijos į miškininkystės technologijas“ įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 3D-659 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos srities „Investicijos į miškininkystės technologijas“ įgyvendinimo taisyklių, patvirtinimo“.

Paramos intensyvumas – finansuojama 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų (išskyrus atvejus, kai prašoma mažesnio paramos intensyvumo).

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos duomenimis visai veiklos sričiai „Investicijos į miškininkystės technologijas“:

1) 2017 m. pateikta 30 paraiškų, kuriose prašoma 1,26 mln. eurų paramos, pasirašyta 19 paramos sutarčių 0,83 mln. Eur paramos sumai;

2) 2018 m. pateiktos 48 paraiškos 4,45 mln. eurų paramos sumai, pasirašytos 25 sutartys 2,44 mln. eurų paramos sumai;

3) 2019 m. pateiktos 48 paraiškos 4,37 mln. eurų paramos sumai.

4. Kita informacija apie projektus pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemones.

Kita informacija apie projektus, kurie 2017–2018 m. visiškai ar iš dalies įgyvendinti arba 2019 m. įgyvendinami ar planuojamas įgyvendinti, remiantis Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos duomenimis, pateikta Ataskaitos 11 lentelėje.

11 lentelė. 2017–2018 m. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2030 metų programos lėšomis finansuotų kitų projektų statistika

Programos priemonė	Projektų skaičius, vnt.	Paramos suma, Eur
Vietos plėtros strategijos:	2	30 341
<i>siurblys oras-oras, saulės elektrinė</i>	<i>1</i>	<i>29 302</i>
<i>saulės elektrinė</i>	<i>1</i>	<i>1 039</i>
Ūkio ir verslo plėtra:	5	21 527
<i>geotermiinis šildymas (veiklos sritis „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“)</i>	<i>1</i>	<i>12 149</i>
<i>šilumos siurblys (veiklos sritis „Ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“)</i>	<i>3</i>	<i>5 411</i>
<i>šildymo sistema oras-vanduo (veiklos sritis „Ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“)</i>	<i>1</i>	<i>3 967</i>
Iš viso:	7	51 868

Klimato kaitos programa

Klimato kaitos programa įgyvendinama vadovaujantis Klimato kaitos programos lėšų naudojimo tvarkos aprašu⁴⁶, kuris nustato tikslinio Klimato kaitos programos lėšų panaudojimo tvarką, finansuojamų projektų atrankos, finansavimo, stebėsenos, ataskaitų teikimo reikalavimus ir pan.

Tvarkos aprašas taikomas paskolų, subsidijų investavimo į įmonių akcijas ir kompensacinių išmokų forma minėtos programos lėšomis finansuojamiems projektams, kurie susiję su klimato kaitos padarinių švelninimu (išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimu) ir prisitaikymu prie klimato kaitos pokyčių

Programos lėšos naudojamos, be kita ko, atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui skatinti, aplinkai palankioms technologijoms, tarp jų efektyvios energijos gamybos kogeneracijos būdu, diegti.

Programos lėšos naudojamos vadovaujantis metine minėtos programos lėšų naudojimo sąmata, kuri, apsvairstyta su Nacionalinio klimato kaitos komitetu ir Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetu, tvirtinama aplinkos ministro įsakymu:

⁴⁶Klimato kaitos programos lėšų naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. D1-275 „Dėl Klimato kaitos programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

- 1) Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2017 m. sąmata⁴⁷;
- 2) Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2018 m. sąmata⁴⁸.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu tvirtinamas minėtas metines sąmatas detalizuojantis planas:

- 1) Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2017 m. sąmatą detalizuojantis planas⁴⁹;
- 2) Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2018 m. sąmatą detalizuojantis planas⁵⁰.

Programos lėšos naudojamos Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme numatytiems projektams finansuoti, iš kurių ne mažiau kaip 40 proc. lėšų naudojama atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui skatinti, aplinkai palankioms technologijoms, tarp jų efektyvios energijos gamybos kogeneracijos būdu, diegti. Dalis programos lėšų naudojama finansuoti kitiems projektams, kurių įgyvendinimo rezultate nepasiekiamas kiekybiškai apskaičiuojamas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas, pvz., visuomenei informuoti ir šviesti, mokslo tiriamiesiems darbams ir jų sklaidai, veiklos vykdytojams ir kitiems asmenims konsultuoti ir mokytį aktualiausiais klimato kaitos politikos valdymo ir įgyvendinimo, energijos vartojimo efektyvumo didinimo, atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo ir aplinkai palankių technologijų diegimo klausimais.

Maksimalus subsidijos dydis vienam pareiškėjui, nevykdančiam ūkinės-komercinės veiklos, yra 1 450 tūkst. Eur, vykdančiam ūkinę-komercinę veiklą, – 200 tūkst. Eur, tačiau subsidijos dydis projektui negali viršyti 80 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Metinėje sąmatoje ar Klimato kaitos programos lėšų naudojimo sąmatą detalizuojančiame plane gali būti nustatytas kitoks skiriamos subsidijos dydis.

Projektų, kurių įgyvendinimo rezultate pasiekiamas kiekybiškai apskaičiuojamas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas, išskyrus mažos apimties projektus, maksimalų skiriamos subsidijos dydį riboja aplinkosauginio efektyvumo kriterijus: finansavimo dydis negali būti didesnis nei 0,15 Eur vienam projektu sumažinamam kilogramui CO₂ ekvivalento. Klimato kaitos programos lėšų naudojimo sąmatą detalizuojančiame plane gali būti nustatytas kitoks subsidijos dydį ribojantis aplinkosauginio efektyvumo kriterijus.

Pagal minėtą Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2017 m. sąmatą detalizuojantį planą įgyvendintus 2017–2018 m. projektus suvestinė informacija, gauta iš Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros, teikiama Ataskaitos 12 lentelėje.

⁴⁷Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2017 m. sąmata, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. D1-279 „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2017 m. sąmatos patvirtinimo“

⁴⁸Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2018 m. sąmata, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. D1-328 „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2018 m. sąmatos patvirtinimo“

⁴⁹Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2017 m. sąmatą detalizuojantis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. D1-450 „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2017 m. sąmatą detalizuojančio plano patvirtinimo“

⁵⁰Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2018 m. sąmatą detalizuojantis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. D1-467 „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2018 m. sąmatą detalizuojančio plano patvirtinimo“

12 lentelė. Informacija apie 2017–2018 metais Klimato kaitos programos lėšomis įgyvendintus projektus

Igyvendintas projektas	Rodiklis	2017 m.	2018 m.
Priemonė „Atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo, geoterminės energijos ar kt., išskyrus biokuro) panaudojimas visuomeninės ir gyvenamosios (įvairių socialinių grupių asmenims) paskirties pastatuose“			
Šilumos siurblių įrengimas	MW	0,086	0,274
Šilumos siurblių įrengimas	Vnt.	5	14
Priemonė „Biokuro katilų iki 500 kW galimumo įrengimas visuomeninės paskirties pastatuose“			
Biokuro katilų įrengimas	MW	2,13	1120
Biokuro katilų įrengimas	Vnt.	18	4
Priemonė „Atsinaujinančių energijos išteklių (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ar kitų) panaudojimas fizinių asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamuosiuose namuose, pakeičiant iškastinį kurą naudojančią energijos gamybą“			
Biokuro katilų įrengimas	MW	0,144	2,435
Biokuro katilų įrengimas	Vnt.	6	126
Šilumos siurblių įrengimas	MW	1,034	3,984
Šilumos siurblių įrengimas	Vnt.	110	367

Lietuvos Respublikos aplinkos ministras 2018 m. įsakymu⁵¹ pagal Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2018 m. sąmatą detalizuojančio plano 1.2.1 papunkčio priemonę „Atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ar kitų) panaudojimas visuomeninės ir gyvenamosios (įvairių socialinių grupių asmenims) paskirties pastatuose“ 2018 m. skyrė finansavimą 70 projektų (maksimali skirta subsidijos suma visiems projektams – 3 198 806,10 euro).

Mokesčio už aplinkos teršimą lengvatos

Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatyme nustatyta, kad nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių (kelių, geležinkelių, oro, vandens, kitos transporto priemonės, ne keliais judantys mechanizmai, varomi varikliu (motoru), naudojančiu benzina, mazutą, suskystintas naftos dujas, suslėgtas gamtines dujas, dyzeliną, reaktyvinių variklių kurą) atleidžiami fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys iš eksploatuojamų transporto priemonių, naudojančių nustatytus standartus atitinkančius biodegalus, ir pateikę biodegalų sunaudojimą patvirtinančius dokumentus, o fiziniai ir juridiniai asmenys, pateikę biokuro sunaudojimą patvirtinančius dokumentus, už išmetamą į atmosferą taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime ar taršos leidime nustatytą teršalo kiekį, susidarantį naudojant biokurą, nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių atleidžiami.

Mokestį už aplinkos teršimą:

- 1) iš stacionarių taršos šaltinių moka aplinką teršiantys fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka privalo turėti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą arba taršos leidimą, kuriuose nustatyti teršalų išmetimo į aplinką normatyvai;
- 2) iš mobilių taršos šaltinių moka fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys aplinką iš ūkinei komercinei veiklai naudojamų mobilių taršos šaltinių.

⁵¹Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. lapkričio 12 d. įsakymas Nr. D1-949 „Dėl finansavimo skyrimo projektams pagal finansavimo priemonę „Atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ar kitų) panaudojimas visuomeninės ir gyvenamosios (įvairių socialinių grupių asmenims) paskirties pastatuose“

Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių lengvatų suteikimo tvarka yra nustatyta Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos apraše⁵². Pagal šį aprašą biodegalų naudojimą mobiliuose taršos šaltiniuose patvirtina buhalterinės apskaitos dokumentai.

Mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių lengvatų suteikimo tvarka yra nustatyta Mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos apraše. Pagal šį aprašą, asmenys, kurie naudoja biokurą energijai, įskaitant energiją, kuri panaudojama technologiniuose (gamybiniuose) įrenginiuose, gaminti nuo mokesčio už išmetamus į aplinką teršalus, kurie neviršija TIPK (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) ir taršos leidime nustatytų normatyvų, gali būti atleidžiami, jeigu turi šiuos biokuro panaudojimą patvirtinančius dokumentus:

1) biokuro įsigijimo dokumentai (PVM sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros, pirkimo pardavimo sutartys ir pan.) – kai biokuras įsigijamas (perkamas);

2) nurašymo aktai, atliekų tvarkymo sąskaitos ataskaita ir energijos gamybos iš atliekų biologiškai skaidžios dalies ataskaita, ataskaita apie bioskaidžių atliekų susidarymą gamybos proceso metu, kurias leidžiama deginti kuro deginimo įrenginiuose – kai naudojami paties veiklos vykdytojo gamybos procese susidarę cheminėmis medžiagomis neapdoroti ir neužteršti (nedažyti, nelakuoti, neimpregnuoti, neklijuoti ir pan.) šalutiniai produktai, t. y. bioskaidžios atliekos, kurios pagal savo kilmę gali būti priskiriamos biokurui (pvz., medžio žievė, medienos mechaninio apdirbimo liekanos (atraižos, pjuvenos, drožlės ir pan.), iš medienos pagamintos granulės, mediniai padėklai, dėžės, kitokia iš medžio masyvo pagaminta pakuotė, šių gaminių dalys, lūženos, grikių ar kt. augalų stiebai, lukštai ar kitos dalys ir pan.).

Biokuro įsigijimo ir sunaudojimo energijai gaminti dokumentai turi būti pateikiami vykdant mokesčio kontrolę įmonėje, kai to pareikalauja aplinkos apsaugos ir (ar) mokesčių inspekcijos pareigūnas.

Energiniams produktams taikomas atleidimas nuo akcizų ir akcizų lengvatos

Lietuvos Respublikos akcizų įstatyme nustatyta, kad atleidžiamas nuo akcizų dehidratuotas etilo alkoholis, skirtas biodegalų ir (ar) jų komponentų, ir (ar) biokuro gamybai Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka. Konkrečią nurodytos lengvatos taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Akcizų lengvatos energiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais taikomos energiniams produktams, kurie pagaminti iš toliau nurodytų produktų arba kurių sudėtyje yra vienas ar keli šioje dalyje nurodyti produktai:

1) klasifikuojami Kombinuotosios nomenklatūros (toliau – KN) 1507–1518 pozicijose;

2) klasifikuojami KN 3824 90 55, 3824 90 80–3824 90 99 subpozicijose (šios nuostatos taikomos tik tai daliai, kuri pagaminta iš biomasės);

3) klasifikuojami KN 2207 20 00 ir 2905 11 00 subpozicijose, jeigu jie nėra sintetinės kilmės;

4) pagaminti iš biomasės (kaip ji apibrėžta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme), įskaitant produktus, klasifikuojamus KN 4401 ir 4402 pozicijose.

Šios nuostatos taip pat taikomos ir tuo atveju, jeigu anksčiau nurodytų produktų sudėtyje yra vandens (KN 2201 pozicija ir 2851 00 10 subpozicija).

Šios nuostatos taikomos tik tiems produktams, kurie atitinka Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme biodegalams ir (ar) biokurui keliamus reikalavimus.

⁵²Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. D1-370/1K-230 „Dėl Mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašų patvirtinimo“

Šiuos reikalavimus ir Europos standartizacijos komiteto patvirtintus standartus EN 14214 ir CEN/TS 15293 atitinkantiems biodegalų ir degalų mišiniams taikomas Akcizų įstatyme nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) biodegalų ir degalų mišinyje.

Kitiems šiuos reikalavimus atitinkantiems produktams taikomas Akcizų įstatyme nustatytas akcizų tarifas.

Minėtas akcizų tarifas taikomas tik centrinio mokesčių administratoriaus (Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos) nustatyta tvarka išduotą atitinkamą leidimą turinčių asmenų pagamintiems, taip pat iš kitos valstybės narės atgabentiems arba importuotiems produktams.

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nurodė, kad lengvata bioenerginiams produktams buvo suteikta:

- 1) iš viso 2017 metais biodegalams – 99049 eurais,
- 2) iš viso 2018 metais biodegalams – 163523 eurais.

Detalesnė informacija apie akcizų lengvatas 2017–2018 metais energetiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais pateikta Ataskaitos 13 lentelėje.

13 lentelė. Akcizų lengvatos energetiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais 2017–2018 metais

Eil. Nr.	Energetinių produktų tarifinė grupė		Tarifas, €/l	Energetinių produktų mišinio kiekis, l	Apskaičiuota akcizų suma, €	Pritaikyta akcizų lengvata, €
	kodas (numeris)	pavadinimas				
2017 m.						
1.	640	Riebalų rūgščių metilo esteris (RRME)	0,33017	957,00	0,00	316,00
2.	648	Automobiliniai etanolio degalai (E85)	0,43443	290108,00	27299,00	98733,00
Viso				291065,00	27299,00	99049,00
2018 m.						
1.	648	Automobiliniai etanolio degalai (E85)	0,43443	477502,00	43918,00	163523,00
Viso				477502,00	43918,00	163523,00
Iš viso (2017–2018 metais)				768567,00	71217,00	262572,00

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateiktais duomenimis energetinių produktų tarifinei grupei „Riebalų rūgščių metilo esteris (RRME)“ akcizų lengvata 2018 m. nebuvo pritaikyta dėl pasikeitusio teisinio reguliavimo⁵³.

Biodegalų gamybos plėtros finansavimas

Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklėse^{54,55} nurodyti pagrindiniai biodegalų gamybos plėtros finansavimo tikslai – skatinti biodegalų gamybą iš tvariai ir darniai

⁵³siekiant sutaupyti šalies biudžeto lėšų ir užtikrinti, kad visos biodegalų vartojimą skatinančios priemonės būtų efektyvios ir proporcingos, palikta akcizų lengvata tik didesnės koncentracijos biodegalų ir degalų mišiniams, kurie atitinka ES standartų reikalavimus (praktikoje šie biodegalų ir degalų mišiniai žinomi kaip E85 (85 proc. etanolio ir 15 proc. benzino) ir B100 (degalai, sudaryti iš 100 proc. RRME koncentracijos ir skirti dyzeliniams automobiliams)). Visiems kitiems produktams, savo sudėtyje turintiems biologinės kilmės medžiagų, akcizų lengvata yra panaikinta.

⁵⁴Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. 3D-417 „Dėl Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklių patvirtinimo“

⁵⁵Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. 3D-512 „Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. liepos 25 d. įsakymo Nr. 3D-417 „Dėl Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklių

auginamų žaliavų, diversifikuoti žemės ūkio produkcijos panaudojimą, sudarant galimybę ir sąlygas ją naudoti ne maisto reikmėms, mažinti priklausomybę nuo importuoto kuro ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas transporte. Pagal šias taisykles valstybės pagalba kompensuojant dalį rapsų aliejaus, skirto rapsų metilo (etilo) esterui gaminti, ir dehidratuoto etanolio gamybai nupirktų rapsų sėklų ir javų grūdų (toliau – žaliava) kainos (toliau – pagalba) teikiama iš valstybės biudžeto lėšų.

Pagalbos gavėjai – rapsų aliejaus, skirto rapsų metilo (etilo) esterui gaminti, gamintojai, rapsų metilo (etilo) esterio gamintojai, gaminantys rapsų aliejų, skirtą rapsų metilo esterui gaminti, ir dehidratuoto etanolio gamintojai, atitinkantys šiose taisyklėse nurodytus tinkamumo kriterijus.

Bendra teikiama pagalba suma kiekvieniems kalendoriniams metams valstybės biudžete numatyta vykdant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatytas minimalias biodegalų gamybos apimtis.

Pagalba kiekvienam jos gavėjui apskaičiuojama atsižvelgiant į visų pagalboms gavėjų 2013 m. gruodžio 31 d. turėtus bendrus rapsų aliejaus spaudimo ir atitinkamai dehidratuoto etanolio gamybos pajėgumus bei kiekvieno gavėjo įsigytą žaliavos kiekį, reikalingą rapsų metilo esterio arba dehidratuoto etanolio gamybai.

Einamaisiais kalendoriniais metais dehidratuoto etanolio ir rapsų metilo esterio dalis bendrame biodegalų kiekyje apskaičiuojama proporcingai pagal praėjusiais kalendoriniais metais šalies transporto sunaudoto dyzelino ir benzino santykį.

Pagalbos dydis, siekiant išvengti kompensacijos permokos, nustatomas išanalizavus pagalboms gavėjo praėjusių metų ekonominius ir finansinius rodiklius, atsižvelgus į biodegalų ir mineralinių degalų savikainas bei kainas, kitas vietas, regionines, nacionalines paramos priemones, skirtas toms pačioms išlaidoms kompensuoti, tačiau pagalboms gavėjo pelningumas negali būti didesnis kaip 5 proc.

Pagalbos gavėjams kompensuojamos žaliavos įsigijimo (išauginimo) išlaidos, padarytos nuo praėjusių metų lapkričio 16 d. iki einamųjų metų lapkričio 15 d.:

- 1) rapsų sėklų – 46,34 Eur už toną;
- 2) javų grūdų – 33,02 Eur už toną.

Didžiausias kompensuojamas žaliavos kiekis kiekvienam pagalboms gavėjui skaičiuojamas pagal jo rapsų aliejaus spaudimo arba dehidratuoto etanolio gamybos pajėgumą tonomis per metus, atsižvelgiant į šias mažiausias išeišgas:

- 1) iš 1 tonos javų grūdų pagaminama 0,29 tonos bioetanolio;
- 2) iš 1 tonos rapsų sėklų – 0,32 tonos biodyzelino;
- 3) iš 1 tonos rapsų sėklų – 0,33 tonos rapsų aliejaus.

Didžiausias kompensuojamas visų pagalboms gavėjų įsigytų (išaugintų) rapsų sėklų ir javų grūdų kiekis einamaisiais kalendoriniais metais tonomis tvirtinamas atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu:

1) 2017 m. įsakymu⁵⁶ patvirtintas didžiausias kompensuojamas 2017 metais visų pagalboms gavėjų įsigytų (išaugintų) rapsų sėklų kiekis – 169 931 tona, javų grūdų kiekis – 39 518 tonos;

2) 2018 m. įsakymu⁵⁷ patvirtintas didžiausias kompensuojamas 2018 metais visų pagalboms gavėjų įsigytų (išaugintų) rapsų sėklų kiekis – 171 568 tonos, javų grūdų – 37 233 tonos.

patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo pakeistos nurodytos taisyklės. Pakeitimas atliktas įgyvendinant pagalboms biokurui schemos notifikavimo (Europos Komisijos 2017 m. gruodžio 15 d. sprendimas) reikalavimus, kuriais Lietuva įsipareigoja laikytis Valstybės pagalboms aplinkos apsaugai ir energetikai gairių nuostatų. Pagal šiuo metu galiojančią pagalboms biodegalų gamybai schema, parama skiriama nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

⁵⁶Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. spalio 11 d. įsakymas Nr. 3D-633 „Dėl didžiausio kompensuojamų rapsų ir javų grūdų, įsigytų (išaugintų) 2017 metais, kiekio patvirtinimo“

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pateiktais duomenimis:

- 1) 2017 m. 9,179 mln. eurų parama suteikta įsigyti 169 931 toną rapsų sėklų ir 39 518 tonas javų grūdų, iš kurių viso buvo pagaminta 65,8 tūkst. t biodegalų;
- 2) 2018 m. 9,18 mln. eurų parama suteikta įsigyti 171 568 tonas rapsų sėklų ir 37 233 tonas javų grūdų, iš kurių viso buvo pagaminta 65,5 tūkst. t biodegalų;
- 3) 2019 m. numatyta paramai skirti 9,18 mln. eurų 171 257 tonoms rapsų sėklų ir 37 668 tonoms javų grūdų įsigyti, iš kurių viso numatoma pagaminti apie 65,5 tūkst. t biodegalų.

3.1. Informacija apie remiamos elektros energijos paskirstymą galutiniams vartotojams pagal Direktyvos 2003/54/EB 3 straipsnio 6 dalį (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas)

Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme nustatyta, kad elektros energijos pirkimo–pardavimo ar paslaugų teikimo sutarčių, teisės aktų nustatyta tvarka sudaromų su elektros energijos vartotojais, sąlygos turi būti sąžiningos ir iš anksto žinomos. Tokiose sutartyse, atsižvelgiant į atskirų sutarčių dalyko ypatumus, be kita ko, turi būti nurodoma ginčų, kylančių iš sutartinių santykių, sprendimo tvarka, informacija apie vartotojų teises ir kt.

Tiekėjai savo, tiekėjų asociacijos, kuriai priklauso atitinkamas tiekėjas, ir (arba) elektros energijos biržos interneto svetainėje skelbia ir vartotojo prašymu pateikia suprantamą informaciją apie tai:

- 1) kokią tiekėjo pateiktos elektros energijos gamybai sunaudoto kuro išteklių, iš jų ir atsinaujinančių energijos išteklių, dalį praėjusiais metais sudarė kiekvienas energijos šaltinis, jeigu tokia informacija yra prieinama;

- 2) nuorodas į informacijos šaltinius, kuriuose pateikiama suprantama informacija apie poveikį aplinkai, įskaitant šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir radioaktyviųjų atliekų kiekius, susidariusius dėl elektros energijos gamybos per praėjusius metus;

- 3) vartotojų organizacijų, asociacijų, agentūrų ar panašių įstaigų kontaktinę informaciją, įskaitant interneto svetainių adresus, kuriais galima rasti informacijos apie galimas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, lyginamuosius galutinių vartotojų apibūdinimus ir (ar) objektyvias energiją naudojančios įrangos technines specifikacijas.

Kai vartotojai yra aprūpinami elektros energija, kuria prekiaujama elektros energijos biržoje ar kuri yra importuota iš asmenų, esančių ne valstybėje narėje, teikiant anksčiau minėtą informaciją gali būti naudojami apibendrinti praėjusių metų biržos ar asmens, esančio ne valstybėje narėje, duomenys.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų nurodytos vartotojams teikiamos informacijos patikimumą ir kad tokia informacija būtų pateikiama nacionaliniu lygmeniu lengvai palyginamu būdu.

Tiekėjai galutinius vartotojus apie tiekiamą elektros energiją taip pat informuoja vadovaudamiesi Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklėmis⁵⁸, kurios nustato su energetikos veikla susijusios informacijos teikimo tvarką, apimtį ir sąlygas, klausėjų, tiekėjų ir (ar) kitų asmenų (galutinių energijos vartotojų, Europos Sąjungos institucijų ir įstaigų,

⁵⁷Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. rugsėjo 21 d. įsakymas Nr. 3D-672 „Dėl didžiausio kompensuojamo rapsų ir javų grūdų, įsigytų (išaugintų) 2018 metais, kiekio patvirtinimo“

⁵⁸Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1-145 „Dėl Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklių patvirtinimo“

valstybių narių, trečiųjų šalių, tarptautinių organizacijų) santykius. Šios taisyklės taikomos energetikos įmonėms, valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir kitiems asmenims.

Pagal šias taisykles, tiekėjai savo veikimo teritorijoje pagal kompetenciją galutiniams energijos vartotojams teikia informaciją apie galutiniams energijos vartotojams tiekiamą energiją ir teikiamas paslaugas; energijos tiekimo sutarčių sudarymo principus ir galutinių energijos vartotojų teises; energijos kainas ir tarifus; saugų ir efektyvų energetikos objektų bei įrenginių naudojimą; statomus, rekonstruojamus energetikos objektus ir įrenginius; kitą Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytą informaciją.

Galutiniams energijos vartotojams teikiamos informacijos kontrolę atlieka Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos.

4. Informacija, jei taikytina, apie tai, kaip buvo parengtos paramos schemos, kad būtų atsižvelgta į atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo būdus, kurie teikia papildomos naudos, tačiau kurie taip pat gali būti siejami su didesnėmis sąnaudomis, įskaitant biodegalus, pagamintus iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies c punktas)

Netaikytina.

5. Informacija apie energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių kilmės garantijų sistemą ir kaip taikomos sistemos patikimumą ir apsaugą nuo sukčiavimo užtikrinančios priemonės (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies d punktas)

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas apibrėžia energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių kilmės garantijų sistemos pagrindus.

Nustatyta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo tvarką.

Siekiant įrodyti galutiniams vartotojams, kokią energijos tiekėjo tiekiamos energijos dalį ar kokį kiekį sudaro atsinaujinančių išteklių energija, elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių ir tiekiamos į elektros tinklus, ir šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių ir tiekiamos į aprūpinimo šiluma sistemą, vienetui išduodama kilmės garantija.

Energijos tiekėjas savo galutiniams vartotojams teikia informaciją apie tai, kokią energijos tiekėjo tiekiamos energijos dalį ar kokį kiekį sudaro atsinaujinančių išteklių energija. Ši tiekiamos energijos dalis ar kiekis apskaičiuojami pagal energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kiekį, kuriam išduota kilmės garantija.

Kilmės garantijos išduodamos, perduodamos ir jų galiojimas panaikinamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis, vadovaujantis objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais principais.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija paskiria įstaigą (ar įstaigas), atsakingą (atsakingas) už kilmės garantijų išdavimą, perdavimą ir jų galiojimo panaikinimą bei kilmės garantijų naudojimo priežiūrą ir kontrolę. Paskirtosios įstaigos negali turėti sutampančios atsakomybės geografinėje teritorijoje ir verstis energijos gamybos, tiekimo ir (ar) prekybos veikla.

Kilmės garantijos išduodamos elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, gamintojų prašymu, kuris teikiamas minėtai paskirtajai įstaigai. Kilmės garantijos išduodamos, perduodamos ir jų galiojimas panaikinamas elektroniniu būdu. Kilmės garantijos turi būti tikslios, patikimos ir apsaugotos nuo klastojimo.

Kilmės garantija suteikiama vienam energijos vienetui – vienai MWh. Kiekvienam pagamintos atsinaujinančių išteklių energijos vienetui gali būti išduodama ne daugiau kaip viena kilmės garantija, į tą patį energijos vienetą atsižvelgiant ne daugiau kaip vieną kartą.

Kilmės garantija turi būti panaudota per 12 mėnesių nuo atitinkamo energijos vieneto pagaminimo momento. Per nurodytą laikotarpį nepanaudota kilmės garantija netenka galios.

Kilmės garantijų perdavimas kartu ar atskirai su fiziniu elektros energijos perdavimu nedaro jokie poveikio sprendimui naudoti statistinius energijos perdavimus, bendrus projektus ar bendras paramos schemas laikantis tarpinių nacionalinių planinių rodiklių arba apskaičiuojant bendrąjį galutinį atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimą.

Lietuvos Respublikoje pripažįstamos kitų valstybių narių išduotos kilmės garantijos. Sprendimą dėl kitos valstybės narės išduotos kilmės garantijos priima paskirtoji įstaiga.

Lietuvos Respublikos energetikos ministras 2016 m. įsakymu⁵⁹ paskyrė elektros energijos perdavimo sistemos operatorių LITGRID AB paskirtąją įstaigą, įgaliota atlikti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo ir kitose valstybėse narėse išduotų kilmės garantijų pripažinimo Lietuvos Respublikoje funkcijas ir pavedė šiai paskirtajai įstaigai dalyvauti Europos Sąjungos ir Europos ekonominės erdvės valstybių narių kilmės garantijas išduodančių įstaigų bendradarbiavimo asociacijoje (angl. AIB – Association of Issuing Bodies). Taip pat 2016 m. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu⁶⁰ patvirtintos Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo ir kitose valstybėse narėse išduotų kilmės garantijų pripažinimo taisyklės, kurios nustato asmenų registravimo kilmės garantijų duomenų bazėje, elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų išdavimo, perdavimo, pripažinimo ir galiojimo panaikinimo bei jų naudojimo ir priežiūros tvarką.

Paskirtoji įstaiga administruoja kilmės garantijų elektroninę duomenų bazę, kurioje registruojami, kaupiami, saugomi ir tvarkomi su elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kilmės garantijomis susiję duomenys. Duomenų bazėje registruojami elektros energijos gamintojai, tiekėjai ir kiti elektros energijos rinkos dalyviai, siekiantys įsigyti kilmės garantijas ir (ar) siekiantys pripažinti užsienio valstybėje išduotas kilmės garantijas Lietuvoje.

Dalyviai (asmenys, įregistruoti kilmės garantijų duomenų bazėje) paskirtajai įstaigai privalo teikti informaciją apie kilmės garantijas panaudotas ar perleistas pagal dvišales sutartis, o elektros tinklų operatoriai privalo pateikti paskirtajai įstaigai informaciją apie kiekvieną prie jų tinklo prijungto gamintojo į elektros tinklus patiektą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kiekį.

Dalyviai, elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriai ir Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos paskirtosios įstaigos prašymu privalo teikti ir kitą informaciją, reikalingą paskirtosios įstaigos funkcijoms vykdyti.

Dalyviai atsako už teikiamų duomenų tikslumą ir patikimumą. Pastebėję, kad pateikė neteisingus duomenis, privalo nedelsiant informuoti paskirtąją įstaigą ir pateikti patikslintus duomenis. Gavusi patikslintus duomenis paskirtoji įstaiga privalo panaikinti pagal neteisingus duomenis išduotas kilmės garantijas. Vadovaujantis patikslintais duomenimis paskirtoji įstaiga išduoda naujas kilmės garantijas bei patikslina informaciją apie išduotas kilmės garantijas savo interneto svetainėje. Ataskaitos 14 lentelėje teikiama informacija apie 2017–2018 m. laikotarpio kilmės garantijas, vadovaujantis paskirtosios institucijos – LITGRID AB interneto svetainėje paskelbtais duomenimis.

⁵⁹Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. lapkričio 14 d. įsakymas Nr. 1-298 „Dėl Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo ir kitose valstybėse narėse išduotų kilmės garantijų pripažinimo Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo“

⁶⁰Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. lapkričio 14 d. įsakymas Nr. 1-298 „Dėl Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo ir kitose valstybėse narėse išduotų kilmės garantijų pripažinimo Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo“

14 lentelė. Lietuvoje išduotos, panaudotos ir į liekamąjį rūšių derinį įtrauktos kilmės garantijos 2017–2018 m. laikotarpiu [LITGRID AB duomenys]

IŠDUOTOS ELEKTROS GAMYBOS KILMĖS GARANTIJOS LIETUVOJE		
	2017 m.	2018 m.
TWh	VISO	VISO
Hidro	0,573	0,426
Vėjo	1,350	1,134
Saulės	0,066	0,076
Biomasė	0,418	0,416
LIETUVIŠKOS PANAUDOTOS ELEKTROS GAMYBOS KILMĖS GARANTIJOS		
	2017 m.	2018 m.
TWh	VISO	VISO
Hidro	0,435	0,399
Vėjo	0,000	0,002
Saulės	0,000	0,000
Biomasė	0,030	0,000
LIEKAMASIS ENERGIJOS RŪŠIŲ DERINYS*		
	2017 m.	2018 m.
TWh	VISO	VISO
Hidro	0,107	0,066
Vėjo	1,350	1,132
Saulės	0,066	0,076
Biomasė	0,388	0,416

*liekamasis energijos rūšių derinys – visas valstybės narės metinis energijos rūšių derinys, atėmus panaikintų kilmės garantijų dalį (Lietuvos gamintojai, kurie gauna viešuosius interesus atitinkančias paslaugas + kilmės garantijos, kurių galiojimas pasibaigęs)

Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos planinių patikrinimų metu arba paskirtosios įstaigos prašymu atlieka iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintos elektros energijos kiekio kontrolę.

6. Informacija apie biomasės išteklių prieinamumo ir naudojimo energijos tikslais pokyčius per pastaruosius 2 metus. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies g punktas)

15 lentelė. Energijos gamybai skirtos biomasės tiekimas 2017 ir 2018 metais

Rodiklis	Šalies žaliavos kiekis(*)		Pirminė energija, pagaminta iš šalies žaliavos (kt _{ne})		Iš ES importuotos žaliavos kiekis(*)		Pirminės energijos, pagamintos iš žaliavos, importuotos iš ES, kiekis (kt _{ne})		Iš ne ES importuotos žaliavos kiekis(*)		Pirminės energijos, pagamintos iš importuotos ne iš ES, kiekis (kt _{ne})	
	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.
Biomasės tiekimas šildymui ir elektros energijos gamybai												
Tiesioginis medžio biomasės tiekimas iš miškų ir kitų miškingų vietovių energijai gaminti: – miško kirtimo atliekos iš valstybinių miškų – malkinė mediena iš valstybinių miškų	321,2 608,4	343,4 542,7										
Biomasė iš atliekų (buitinių, pramonės ir t. t.)	25975,6 ⁶¹ 271308,7 ⁶⁸	0 ^{62,63} 263376,0 ⁶⁹	1,336 ⁶⁴ 1,645 ⁶⁶ 2,311 ⁷⁰ 6,348 ⁷²	0,760 ⁶⁵ 1,558 ⁶⁷ 2,225 ⁷¹ 6,305 ⁷³								
Biomasės tiekimas transportui												
Biodegalams skirti pasėliai: – rapsai – javai	372 55	481 62	107,8 11,0	138,8 12,3								

*Žaliavos kiekis nurodytas: iš miškininkystės – tūkst. m³, iš atliekų ir žemės ūkio – tūkst. t

⁶¹ sąvartyuose pašalintos biologškai skaidžios atliekos (komunalinės ir gamybos bei kitos ūkinės veiklos)

⁶² sąvartyuose pašalintos biologškai skaidžios atliekos (komunalinės ir gamybos bei kitos ūkinės veiklos)

⁶³ Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija nurodė, kad duomenys apie 2018 m. sąvartyuose pašalintas biologškai skaidžias atliekas dar vis analizuojami ir bus pateikti vėliau

⁶⁴ iš sąvartyvų biodujų gauta šilumos energija

⁶⁵ iš sąvartyvų biodujų gauta šilumos energija

⁶⁶ iš sąvartyvų biodujų gauta elektros energija

⁶⁷ iš sąvartyvų biodujų gauta elektros energija

⁶⁸ kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologškai skaidi dalis

⁶⁹ kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologškai skaidi dalis

⁷⁰ iš kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologškai skaidžios dalies gauta šilumos energija

⁷¹ iš kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologškai skaidžios dalies gauta šilumos energija

⁷² iš kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologškai skaidžios dalies gauta elektros energija

⁷³ iš kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologškai skaidžios dalies gauta elektros energija

Siekiant parengti viso medžio smulkinimo technologiją vykdant plynuosius pagrindinius miško kirtimus ekonomiškai menkaverčiuose medynuose ir tuo būdu sudaryti palankesnes teisinis prielaidas intensyviau naudoti biokuro gamybai ekonomiškai menkaverčius medynus (baltalksnynus, blindynus ir kt.), 2017 m. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos užsakymu buvo parengtas mokslo darbas „Viso medžio smulkinimo biokurui technologijos parengimas ir rekomendacijos šios technologijos įdiegimui Lietuvos miškų ūkyje“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija nurodė, kad duomenys apie 2018 m. sąvartynuose pašalintas biologiškai skaidžios atliekas analizuojami ir bus pateikti 2019 m. gruodžio mėnesį. 2017–2018 m. duomenis ūkio subjektai 2019 m. pradėjo teikti per Vieningą gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinę sistemą. Ataskaitoje pateikiami preliminarūs duomenys, kurie bus tikslinami gavus informaciją iš visų ūkio subjektų.

Sąvartynuose susidaręs biodujų kiekis gali iš dalies atitikti tais pačiais metais sąvartynuose pašalintą komunalinių ir gamybos, kitos ūkinės veiklos biologiškai skaidžių atliekų kiekį, kadangi biodujos gali išsiskirti ir iš ankstesniais metais sąvartyne pašalintų biologiškai skaidžių atliekų. Maži sąvartynuose susidarančių biodujų kiekiai surenkami ir sudeginami fakele neišgaunant energijos.

Į pateiktus duomenis įtraukiamas ir iš senų uždarytų sąvartynų išgautų biodujų pagamintas energijos kiekis, tačiau įvertinti, iš kokio kiekio sąvartyne pašalintų atliekų biologiškai skaidžios dalies gaunamas atitinkamas biodujų ir energijos kiekis, nėra galimybių.

15A lentelė. Šalies žemės ūkio paskirties žemės naudojimas energijos gamybai skirtiems augalams auginti 2017–2018 metais

Žemės naudojimas	Plotas (ha)	
	2017 m.	2018 m.
Žemė naudojama paplitusiems pasėliams (kviečiams, cukriniams runkeliams ir t. t.) ir aliejinių augalų sėkloms (rapsams, saulėgrąžoms ir t. t.):		
– rapsai	149 000	160 000
– javai	16 000	18 000

7. Informacija apie visus prekių kainos ir žemės naudojimo pokyčius per pastaruosius 2 metus, susijusius su padidėjusiu biomasės ir kitų rūšių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies h punktas*)

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos vertinimu, 2017–2018 m. reikšmingų prekių kainų ir žemės naudojimo pokyčių, susijusių su padidėjusiu biomasės ir kitų rūšių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu, nebuvo nustatyta. Rapsų ir javų plotai Lietuvoje per 2017–2018 m., palyginti su prieš tai buvusiu laikotarpiu, kito nereikšmingai. Iš viso (ne tik energijos gamybai) 2017 m. rapsai buvo auginami 185 tūkst. ha plote, o 2018 m. – 209 tūkst. ha plote.

Rapsų sėklų naudojimas biodegalams gaminti, atsižvelgus į biodyzelino gamybos apimtis šalyje, didesnės įtakos plotų pokyčiui nedarė. Pažymėtina, kad tie patys ūkininkai dalį rapsų sėklų parduoda biodegalams gaminti, o dalį – maisto produktams ar naudoja pašarams, todėl nėra galimybės įvertinti, kiek jų pasirinkimą auginti rapsus lemia biodyzelino gamyba. Be to, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos teikiama parama 2017–2020 m. biodegalų gamybai nekinta ir sudaro apie 40 proc. reikalingo lėšų poreikio biodegalams gaminti. Vidutinės rapsų sėklų supirkimo kainos Lietuvoje 2017 m. buvo 357 eurų už toną, o 2018 m. – 355 eurų už toną (2015 m. buvo apie 350 eurų už toną, o 2016 m. – apie 360 eurų už toną). Kainos svyravo, tačiau joms įtaką darė ne rapsų sėklų naudojimas degalams gaminti, o pasaulinės rapsų sėklų rinkos tendencijos.

8. Informacija apie iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės pagamintų biodegalų plėtojimą ir tokio kuro dalį (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies i punktas)

Lietuvoje iki šiol gaminami tik I (pirmosios) kartos biodegalai, kurių žaliava gali būti naudojama ir maisto bei pašarų gamybai (daugiausia rapsų sėklos ir javų grūdai). Pažangieji degalai – biodegalai iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės – negaminami, nes nėra pramoninių, ekonomiškai pagrįstų tokių biodegalų gamybos technologijų. Tačiau tikėtina, kad po kelerių metų tokie degalai gali atsirasti rinkoje. Paminėtina, kad Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones remia biodujų gamybą iš žemės ūkio (daugiausia iš mėšlo) ir kitų atliekų, kurių dalis galėtų būti išvaloma ir kaip biometanas (gamtinių dujų standartus atitinkančios biodujos) naudojama transporte. Paminėtina, kad Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos iniciatyva šiuo metu yra sudaryta darbo grupė, kuri nustatys gaires ir sudarys veiksmų planą alternatyvių degalų ir atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai transporto sektoriuje bei koordinuos jo įgyvendinimą.

9. Informacija apie numatomą biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybos poveikį biologinei įvairovei, vandens ištekliams, vandens ir dirvožemio kokybei per pastaruosius 2 metus (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies j punktas)

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, įpareigota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. nutarimu⁷⁴ pagal kompetenciją teikti Ataskaitai parengti reikiamą informaciją apie numatomą biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybos poveikį biologinei įvairovei, vandens ištekliams, vandens ir dirvožemio kokybei, tokios informacijos nepateikė.

10. Prognozė, kiek sumažėja grynasis išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kai naudojama atsinaujinančių išteklių energija (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies k punktas)

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateikti duomenys apie išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų aplinkosauginius aspektus, susijusius su atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu, nurodomi Ataskaitos 16 lentelėje.

16 lentelė. Dėl naudojamos atsinaujinančių išteklių energijos sumažėjęs grynasis išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekis (tūkst. t CO₂ekv.) 2017–2018 metais

Aplinkosaugos aspektai	2017 m.	2018 m.*
	tūkst. t CO ₂ ekv.	
Bendras grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis naudojant atsinaujinančių išteklių energiją:	8091,18	8421,08
grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis naudojant iš atsinaujinančių išteklių pagamintą elektros energiją*	4741,45	4823,80
grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis šildymui ir aušinimui naudojant iš atsinaujinančių išteklių pagamintą energiją	3055,39	3267,40
grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis transporto sektoriuje naudojant iš atsinaujinančių išteklių pagamintą elektros energiją	294,34	329,88

*2018 m. duomenys preliminarūs

⁷⁴Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugsėjo 15 d. nutarimas Nr. 1314 „Dėl Ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius teikimo Europos Komisijai tvarkos aprašo patvirtinimo“

Lyginant 2017 ir 2018 metus, bendras grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD dujų kiekis, naudojant atsinaujinančių išteklių energiją, padidėjo 4,08 proc.,– nuo 8091,18 tūkst. t CO₂ekv. iki 8421,08 tūkst. t CO₂ekv.

11. Energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių paviršio ir (arba) trūkumo (palyginti su indikatyvia trajektorija), kurį galima perduoti kitoms valstybėms narėms ir (arba) trečiosioms šalims bei gauti iš šių valstybių narių ir šalių, ataskaita (pastarųjų 2 metų) ir prognozė (būsimų metų iki 2020 m.), taip pat bendrų projektų galimybių iki 2020 m. prognozė (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies l, m punktai)

2011 m. vasario 28 d. Lietuva pasirašė supratimo memorandumą su Liuksemburgu dėl bendradarbiavimo atsinaujinančių išteklių energetikos srityje, įskaitant galimybes vykdyti statistinius perdavimus ir bendrus projektus.

2017 m. Lietuvos Respublika nevykdė energijos pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių kiekio statistinio perdavimo ar priėmimo iš valstybių narių ir (arba) trečiųjų šalių (žr. Ataskaitos 1a lentelę).

2017 m. spalio 26 d. Lietuva ir Liuksemburgas pasirašė dvišalę sutartį dėl valstybių bendradarbiavimo mechanizmų atsinaujinančios energetikos srityje. Tai pirmasis toks Europos Sąjungos šalių susitarimas, kuriame numatytas Lietuvos dalies AEI rodiklio paviršio perdavimas Liuksemburgui 2018–2020 m. laikotarpiu. Lietuvos gauta finansinė nauda sieks ne mažiau nei 10 mln. eurų. Ji bus investuojama į naujus atsinaujinančios energetikos projektus bei mokslinius tyrimus.

2018 m. statistinis perdavimas buvo 47,3 ktne.

Lietuvoje kasmet fiksuojamas, taip pat toliau prognozuojamas atsinaujinančių energijos išteklių kiekio statistinis paviršius. Ataskaitos 17 lentelėje pateiktas energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių paviršius, palyginti su indikatyvia trajektorija, kurį galima perduoti kitoms valstybėms narėms ir (arba) trečiosioms šalims, Lietuvoje, proc.

17 lentelė. Energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių paviršius, palyginti su indikatyvia trajektorija, kurį galima perduoti kitoms valstybėms narėms ir (arba) trečiosioms šalims, Lietuvoje, proc.

Rodiklis	Metai								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Visa numatoma atsinaujinančių išteklių energijos dalis-indikatyvi trajektorija ⁷⁵	16	17	18	19	20	21	22	24	24
Visa faktinė atsinaujinančių išteklių energijos dalis ⁷⁶	19,72	20,23	21,72	22,95	23,86	25,77	25,46	26,04	25,03
Paviršius	3,72	3,23	3,72	3,95	3,86	4,77	3,46	2,04	1,03

11.1. Informacija apie sprendimų dėl statistinių perdavimų, bendrų projektų, bendrų paramos schemų ir skatinimo kvotų paskirstymo priėmimo taisykles

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas reglamentuoja statistinius energijos perdavimus tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių, bendrus projektus su kitomis valstybėmis narėmis, bendras paramos schemas ir skatinimo kvotų paskirstymo tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių aukciono pagrindu.

⁷⁵Nacionalinis atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų planas

⁷⁶Lietuvos statistikos departamento duomenys

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali sudaryti susitarimus dėl nustatyto atsinaujinančių išteklių energijos kiekio statistinio energijos perdavimo iš Lietuvos Respublikos į kitą valstybę narę ar iš kitos valstybės narės į Lietuvos Respubliką.

Susitarimai dėl statistinių energijos perdavimų sudaromi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublika gali perduoti statistinį atsinaujinančių išteklių energijos kiekį kitai valstybei narei, jeigu Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energijos kiekis viršija įstatyme nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius.

Jeigu prognozuojamas Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energijos sunaudojimas yra mažesnis negu įstatyme nustatyti tarpiniai nacionaliniai planiniai rodikliai ir nėra kitų būdų ir priemonių šiems rodikliams pasiekti, Lietuvos Respublikos Seimas gali priimti nutarimą leisti Lietuvos Respublikos Vyriausybei vykdyti statistinį atsinaujinančių išteklių energijos kiekio priėmimą iš kitos valstybės narės

Susitarimai gali galioti vienus ar daugiau metų. Apie sudarytus susitarimus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka pranešama Europos Komisijai ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus kiekvieniems metams, kuriais jie galioja. Europos Komisijai siunčiamoje informacijoje, be kita ko, nurodomas perduodamos energijos kiekis ir kaina.

Statistiniai energijos perdavimai laikomi įvykdytais tik po to, kai visos perdavime dalyvavusios valstybės narės apie perdavimą praneša Europos Komisijai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali inicijuoti, vykdyti ir (ar) dalyvauti vykdant visų tipų bendrus projektus tarp Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių), susijusius su elektros energijos, šilumos ir vėsumos energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių. Į tokius bendrus projektus su kitomis valstybėmis narėmis gali būti įtraukti ir privatūs asmenys.

Susitarimai dėl bendrų projektų su kitomis valstybėmis narėmis vykdymo sudaromi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka jos įgaliota institucija praneša Europos Komisijai, kokia elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos, pagamintų iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalis ar koks kiekis pagal bet kurį Lietuvos Respublikos teritorijoje įgyvendinamą bendrą projektą, kuris pradėtas po 2009 m. birželio 25 d., arba papildinant įrenginio, kuris buvo rekonstruotas po tos datos, pajėgumus, laikomi įskaitomais į kitos valstybės narės nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį. Atsinaujinančių išteklių energijos vienetai, pagaminti papildinant įrenginio pajėgumus, vertinami taip, lyg jie būtų pagaminti atskirame įrenginyje, kuris pradėtas eksploatuoti tuo momentu, kai pajėgumai buvo padidinti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, bendradarbiaudama su kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių) kompetentingomis institucijomis, gali priimti sprendimus dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės paramos schemos sujungimo su kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių) paramos schema ar dėl šių schemų veiklos dalinio koordinavimo.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintomis Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių rengimo ir sudarymo taisyklėmis, gali sudaryti susitarimus su kita valstybe nare (kitomis valstybėmis narėmis), suteikiančius teisę asmenims, planuojantiems toje valstybėje narėje (valstybėse narėse) statyti ar įrengti elektrines, dalyvauti įstatyme nurodytame aukcione.

Susitarimai su kita valstybe nare (kitomis valstybėmis narėmis) dėl dalyvavimo aukcione sudaromi, jeigu kita valstybė narė (kitos valstybės narės) su Lietuva turi tiesiogines elektros jungtis, ir jeigu Lietuvos Respublikos fiziniams ir (ar) juridiniams asmenims ir (ar) kitoms organizacijoms ar jų padaliniais, ketinantiems Lietuvoje statyti ar įrengti elektrines, suteikia teisę dalyvauti toje valstybėje narėje (valstybėse narėse) organizuojamame paramos paskirstyme.

12. Informacija, kaip buvo apskaičiuota biologiškai skaidžių atliekų dalis naudojant atliekas energijos gamybai ir kokių priemonių imtasi siekiant, kad tokie apskaičiavimai būtų tikslesni ir tikrinami (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies n punktas*)

Biologiškai skaidžios atliekų dalies, naudojant atliekas energijos gamybai, apskaičiavimas, apimantis tikslumo užtikrinimą ir patikrinimus, teisiškai reguliuojamas šiais teisės aktais:

1. Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodikos⁷⁷ tikslas – nustatyti tvarką, kuria vadovaujantis nustatoma komunalinių ir (ar) pramoninių, t. y. gamybos ir kitos ūkinės veiklos, atliekų, kietojo atgautojo kuro biologiškai skaidi dalis, naudojama atsinaujinančių išteklių energijos gamybai. Šioje metodikoje nustatyta tvarka turi vadovautis ūkio subjektai, iš komunalinių ir (ar) gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų gaminantys biodujas; iš komunalinių ir (ar) gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų gaminantys kietąjį atgautąjį kurą; naudojantys energijos gamybai biodujas, kietąjį atgautąjį kurą, komunalines ir (ar) gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas; eksploatuojantys regioninius nepavojingųjų atliekų sąvartynus ir (ar) prižiūrintys uždarytus nepavojingųjų atliekų sąvartynus, kuriuose surenkamos sąvartynų biodujos; taip pat ūkio subjektai, naudojantys sąvartynų biodujas energijos gamybai.

Ūkio subjektai, naudojantys energijos gamybai kietąjį atgautąjį kurą, biologiškai skaidžią dalį jame nustato vadovaudamiesi Lietuvos standarte LST EN 15440:2011 „Kietasis atgautasis kuras. Biomės kiekio nustatymo metodas“ nurodytais skaičiavimo metodais, o ūkio subjektai, naudojantys energijos gamybai komunalines, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas, biologiškai skaidžią dalį jose nustato vadovaudamiesi Lietuvos standarte LST EN 15440:2011 „Kietasis atgautasis kuras. Biomės kiekio nustatymo metodas“ nurodytais skaičiavimo metodais.

Ūkio subjektai, eksploatuojantys regioninius nepavojingųjų atliekų sąvartynus, kuriuose surenkamos sąvartynų biodujos, ir ūkio subjektai, prižiūrintys uždarytus nepavojingųjų atliekų sąvartynus, kuriuose surenkamos sąvartynų biodujos, informaciją apie surinktą, panaudotą energijos gamybai biodujų kiekį, pagamintą energijos kiekį teikia Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai ataskaitą Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodikoje nustatyta tvarka.

Tyrimus, skirtus nustatyti komunalinių, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų, kietojo atgautojo kuro biologiškai skaidžią dalį vadovaujantis Lietuvos standarte LST EN 15440:2011 „Kietasis atgautasis kuras. Biomės kiekio nustatymo metodas“ nurodytais vienu ar keliais tyrimo metodais, turi atlikti ūkio subjektai, naudojantys energijos gamybai kietąjį atgautąjį kurą, komunalines ir (ar) gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas. Šie ūkio subjektai, atsižvelgdami į galimą sezonų kaitos įtaką tyrimo rezultatams, biologiškai skaidžios atliekų, kietojo atgautojo kuro dalies nustatymo tyrimus privalo organizuoti ne rečiau kaip 4 kartus per metus.

2. Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašas⁷⁸ nustato tvarką, kuria vadovaujantis, vertinama į

⁷⁷Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. D1-810 „Dėl Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodikos patvirtinimo“

⁷⁸Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. D1-661 „Dėl Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

mechaninio-biologinio, mechaninio apdorojimo ir į kitus atliekų rūšiavimo įrenginius patenkančių mišrių komunalinių atliekų sudėtis, regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų ar po apdorojimo mechaninio-biologinio apdorojimo, mechaninio apdorojimo įrenginiuose likusių ir skirtų šalinti regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose atliekų sudėtis ir šiuose sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, teikiamos į mechaninio-biologinio apdorojimo, mechaninio apdorojimo įrenginius priimamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitos, regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir šiuose sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitos.

Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos apraše nustatyta tvarka turi vadovautis mechaninio-biologinio apdorojimo, mechaninio apdorojimo įrenginių operatoriai, kitų atliekų rūšiavimo įrenginių operatoriai, regioninių nepavojingųjų atliekų sąvartynų operatoriai vienos ar kelių savivaldybių įsteigti juridiniai asmenys, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, komunalinių atliekų tvarkymo regionui priklausančios savivaldybės, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūra.

13. Biodegalų ir skystųjų bioproduktų kiekiai energijos vienetuose (kt_{ne}), priskiriamuose kiekvienai Direktyvos 2009/28/EB VIII priedo A dalyje išvardytos žaliavų grupės kategorijai, į kuriuos atsižvelgiama, kad būtų pasiekti 3 straipsnio 1 bei 2 dalyse ir 3 straipsnio 4 dalies pirmoje pastraipoje nustatyti planiniai rodikliai

18 lentelė. Biodegalų ir skystųjų bioproduktų kiekiai energijos vienetuose (tūkst. t)

Žaliavų grupė	2017 m.	2018 m.
Javai ir kiti krakmolingi augalai	17,0	19,0
Cukrūs	–	–
Aliejiniai augalai	122,0	157,0

14. Subjektų, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, skaičius ir bendra elektros energijos gamybos įrenginių galia nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius

Elektrinių, gaminančių elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, skaičius ir bendra elektros energijos gamybos įrenginių galia nurodoma Ataskaitos 19 lentelėje.

19 lentelė. Elektrinių, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, bendrieji duomenys^{79,80}

Laikotarpis	Elektrinių, gaminančių elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių skaičius, vnt.	Bendra elektros energijos gamybos įrenginių galia, MW
Iki 2010-12-31	195	313,51
Iki 2011-12-31	233	357,37
Iki 2012-12-31	474	434,01
Iki 2013-12-31	2203	556,82
Iki 2014-12-31	2275	562,97
Iki 2015-12-31	2474	570,71
Iki 2016-12-31	2747	1264,34
Iki 2017-12-31	3043	1299,94
Iki 2018-12-31	3843	1615,41

⁷⁹Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos duomenys

⁸⁰2010–2016 m. duomenys patikslinti, įvertinus gaminančių vartotojų skaičių

Nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, elektrinių, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, yra 3843.

Lietuvoje eksploatuojama Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė (toliau – KHAE) – vienintelė tokio tipo elektrinė Baltijos šalyse. Kai energetinės sistemos apkrova maža ir yra daug pigios perteklinės energijos, KHAE agregatai, įjungti siurblio režimu, kelia vandenį iš Kauno marių į dirbtinį viršutinį 303 ha ploto baseiną, esantį 100 m aukščiau marių vandens lygio. Dieną, kai išauga energijos poreikis, KHAE gali dirbti kaip įprasta hidroelektrinė. Sisteminių avarių prevencijai ir likvidavimui svarbu, kad KHAE agregatai gali užtikrinti greitą rezervinę galią – visu pajėgumu į tinklą sugeba įsijungti mažiau nei per 2 min. KHAE agregatai pasiruošę automatiškai leisti nuo sistemos priešavarinės automatikos ir kompensuoti galios deficitą. Kitos ne mažiau svarbios KHAE funkcijos yra sistemos apkrovos netolygumų lyginimas, įtampos ir dažnio reguliavimas, sugebėjimas pasileisti po sisteminės avarijos.

15. Pažanga, padaryta siekiant nacionalinio planinio rodiklio, nustatyto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 1 straipsnio 5 dalies 1 punkte, nacionalinių planinių rodiklių ir rekomenduojamos vertės skirtumas ir esminės jo priežastys

Direktyvos (ES) 2015/1513⁸¹ nuostatos, priimtose ir perkeltose Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 1 straipsnio 5 dalies 1 punkte pateikiamos tokiu tekstu: „2020 metais atsinaujinančių išteklių energijos dalį, palyginti su transporto sektoriaus galutiniu energijos suvartojimu, visų rūšių transporte padidinti ne mažiau kaip iki 10 procentų. Didžiausia bendra biodegalų ir skystųjų bioproduktų, pagamintų iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukrų ir aliejinių augalų bei augalų, auginamų žemės ūkio paskirties žemėje kaip pagrindinis pasėlis energijos gamybos tikslais, dalis turi būti ne didesnė kaip 7 procentai transporto sektoriaus galutinio energijos suvartojimo, o siektina biodegalų, pagamintų iš žaliavų, ir kitų degalų, numatytų šio įstatymo 6 straipsnio 14 punkte nurodytame Lietuvos Respublikos energetikos ministro patvirtintame sąrašė, dalis sudarytų ne mažiau kaip 0,5 procento transporto sektoriaus galutinio energijos suvartojimo“.

Minima Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostata, susijusi su biodegalų ir skystųjų produktų vartojimu transporto sektoriuje, Lietuvoje įsigaliojo 2017 m. liepos 1 d.

Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodikoje⁸² pateikiamas sąrašas biodegalų, pagamintų iš žaliavų, ir kitų degalų, kurių dalis sudaro ne mažiau kaip 0,5 procento transporto sektoriaus galutinio energijos suvartojimo:

<...>

12. Žaliavos ir degalai, kurių dalis siekiant Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 1 straipsnio 5 dalies 1 punkte nustatyto ne mažesnio kaip 0,5 procentų rodiklio laikoma du kartus didesne už jų energetinę vertę: <...>

12.18. iš atsinaujinančių išteklių pagaminti nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai;

⁸¹2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1513 kuria iš dalies keičiamos Direktyva 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės ir Direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją (OL 2015 L 239, p. 1)

⁸²Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1-170 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodų patvirtinimo“

12.19. anglies dioksido surinkimas ir panaudojimas transporto tikslais, jei energijos išteklius yra atsinaujinantis pagal Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2 straipsnio 2 dalį; <...>.

Nacionalinių planinių rodiklių siekimas ir pažanga Lietuvoje pateikiama Ataskaitos 1 ir 11 skyriuose.

16. Papildoma informacija

16.1. Informacija apie biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitiktį tvarumo kriterijams (Direktivos 2009/28/EB 18 straipsnio 3 dalies 5 pastraipa)

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos duomenimis, visos Lietuvoje veikiančios biodegalų gamybos įmonės yra Vokietijos savanoriškos sertifikavimo sistemos ISCC, kuri pripažinta Europos Komisija, nariai. Savanoriška sertifikavimo sistema yra kontrolės sistema, nustatanti biodegalų atitikimą tvarumo kriterijams. Įmonės importuojančios ar gaminančios biodegalus turi įrodyti, kad jų biodegalai gaminami tvariu būdu. Jos gali tai padaryti kreipdamosi į sertifikavimo schemą administruojančią organizaciją, prašydamos atlikti būtinus auditus, siekiant įrodyti biodegalų atitikimą tvarumo kriterijams.

Pagal Lietuvos biodegalų gamintojų teikiamus duomenis, apie 97 proc. gaminamų biodegalų atitinka nustatytus tvarumo kriterijus. Likusių 3 proc. tvarumo patikinti negalima, kadangi jie būna pagaminti iš žaliavų, gautų iš trečiųjų šalių.

16.2. Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančias sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencijos 6 ir 7 straipsniai) įgyvendinimo

Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančias sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (toliau – Orhuso konvencija) 6 ir 7 straipsnis reglamentuoja visuomenės dalyvavimo priimančias sprendimus dėl konkrečios veiklos ir rengiant planus, programas bei formuojant politiką aplinkos srityje klausimus.

Lietuvos Respublika Orhuso konvenciją ratifikavo 2001 m., jos pakeitimą dėl GMO – 2007 m., o protokolą – 2009 m.

Lietuvos Respublika kiek įmanoma stengiasi suteikti galimybes visuomenei dalyvauti formuojant su aplinka susijusias politikos kryptis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė sudarė darbo grupę, kurios sudėtyje buvo įvairių institucijų, nevyriausybiinių, mokslo organizacijų atstovai. Jos darbo rezultatas – Veiksmų planas trečiojo Orhuso konvencijos šalių susitikimo priimtiems sprendimams Lietuvai įgyvendinti⁸³.

Siekiant kuo platesnio informuotumo apie konvenciją ir jos ginamas teises, nuo pat jos pasirašymo vykdomi ne tik teisiniai, bet ir praktiniai informavimo darbai (leidžiami leidiniai, parengtas informacijos apie aplinką sąvadas ir kt.).

Platesnė informacija apie Orhuso konvenciją ir jos praktinį įgyvendinimą pateikiama Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos tinklalapyje. Taip pat čia pateikiama aktuali Orhuso konvencijos įgyvendinimo Lietuvoje ataskaita 2014–2016 m.⁸⁴

Institucine prasme Orhuso konvencijos įgyvendinimą Lietuvoje užtikrina: (a) Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai ir kitos Lietuvos Respublikos ministerijos tiek, kiek reguliuojami santykiai susiję su aplinkos sritimi (formuoja politiką, rengia teisės aktus); (b)

⁸³Veiksmų planas trečiojo Orhuso konvencijos šalių susitikimo priimtiems sprendimams Lietuvai įgyvendinti, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugpjūčio 26 d. nutarimu Nr. 979 „Dėl Veiksmų plano trečiojo Orhuso konvencijos šalių susitikimo priimtiems sprendimams Lietuvai įgyvendinti patvirtinimo“

⁸⁴http://am.lrv.lt/uploads/am/documents/files/Implementation_report_LT_2017_lithuanian.pdf

aplinkos srityje veikiančios institucijos, dažniausiai susiduriančios su Orhuso konvencija įgyvendinančių nuostatų taikymu: Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, tarnybos, inspekcijos (Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos ir kt.); (c) susijusiose srityse veikiančios institucijos: savivaldos institucijos, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Radiacinės saugos centras, Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras ir kt.; (d) ginčus nagrinėjanti Administracinių ginčų komisija, nacionaliniai teismai.

Valstybės institucijos pagal kompetenciją atsakingos už tinkamą Orhuso konvencijos nuostatų įgyvendinimą, taikymą praktikoje.

Atsižvelgiant į tai, jog Orhuso konvencija – horizontalaus taikymo teisės aktas, apimantis didelę dalį valstybės reguliuojamų sričių, šios konvencijos nuostatos įgyvendinamos bendrųjų, sektorinių įstatymo lygmens ir lydimųjų teisės aktų nuostatomis (vieno teisės akto, skirto Orhuso konvencijos nuostatų įgyvendinimui, nėra). Teisinio reguliavimo ypatumai pagal Konvencijos ramsčius:

I ramstis – Visuomenės teisė gauti informaciją apie aplinką (4, 5 straipsniai);

Pagrindiniai teisės aktai: (a) Informacijos apie aplinką Lietuvos Respublikoje teikimo visuomenei tvarkos aprašas⁸⁵; (b) Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas⁸⁶; (c) Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės⁸⁷.

Konvencijos 5 straipsnis (*Informacijos apie aplinką rinkimas ir platinimas*) įgyvendinamas bendraisiais, sektoriniais teisės aktais.

II ramstis – Visuomenės teisė dalyvauti priimant sprendimus, susijusius su aplinka (6–8 straipsniai):

Konvencijos 6 straipsnis (*Visuomenės dalyvavimas priimant sprendimus dėl konkrečios veiklos*) – įgyvendinamas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu⁸⁸ ir specialiais teisės aktais, tokiais, kaip: (a) Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas⁸⁹; (b) Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašas⁹⁰.

Konvencijos 7 straipsnis (*Visuomenės dalyvavimas rengiant planus, programas bei formuojant politiką aplinkos srityje*); pagrindiniai teisės aktai: (a) Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas⁹¹; (b) Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų,

⁸⁵Informacijos apie aplinką Lietuvos Respublikoje teikimo visuomenei tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. spalio 22 d. nutarimu Nr. 1175 „Dėl Informacijos apie aplinką Lietuvos Respublikoje teikimo visuomenei tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁸⁶Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas Nr. VIII-1524

⁸⁷Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“

⁸⁸Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas Nr. I-2223

⁸⁹Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas Nr. I-1495

⁹⁰Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁹¹Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašas⁹²; (c) Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatuose⁹³, taip pat teisės aktai, numatantys visuomenės įtraukimą į politikos formavimą (visuomenės įtraukimas į įvairias darbo grupes savivaldybės, valstybės lygmenyje ir pan.).

Konvencijos 8 straipsnis (*Visuomenės dalyvavimas rengiant vykdomojo pobūdžio teisės aktus ir (arba) bendrojo pobūdžio privalomuosius norminius teisės aktus*) įgyvendinamas teisės aktais, užtikrinančiais visuomenės teisę dalyvauti teisėkūros procese, pagrindinis – Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas⁹⁴.

III ramstis – Visuomenės teisė kreiptis į teismus aplinkos klausimais; teisės kreiptis į teismus pagrindai numatyti bendruosiuose (pvz., Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas) ir specialiuosiuose teisės aktuose. Procesiniai teisės realizavimo aspektai reglamentuojami bendraisiais administracinio, civilinio, baudžiamojo proceso teisės aktais. Su aplinka susiję ginčai nagrinėjami bendra tvarka (nėra specialaus reguliavimo ar institucijų, nagrinėjančių tik su aplinka susijusius ginčus).

⁹²Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455 „Dėl Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁹³Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1079 „Dėl Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“

⁹⁴Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas Nr. XI-2220